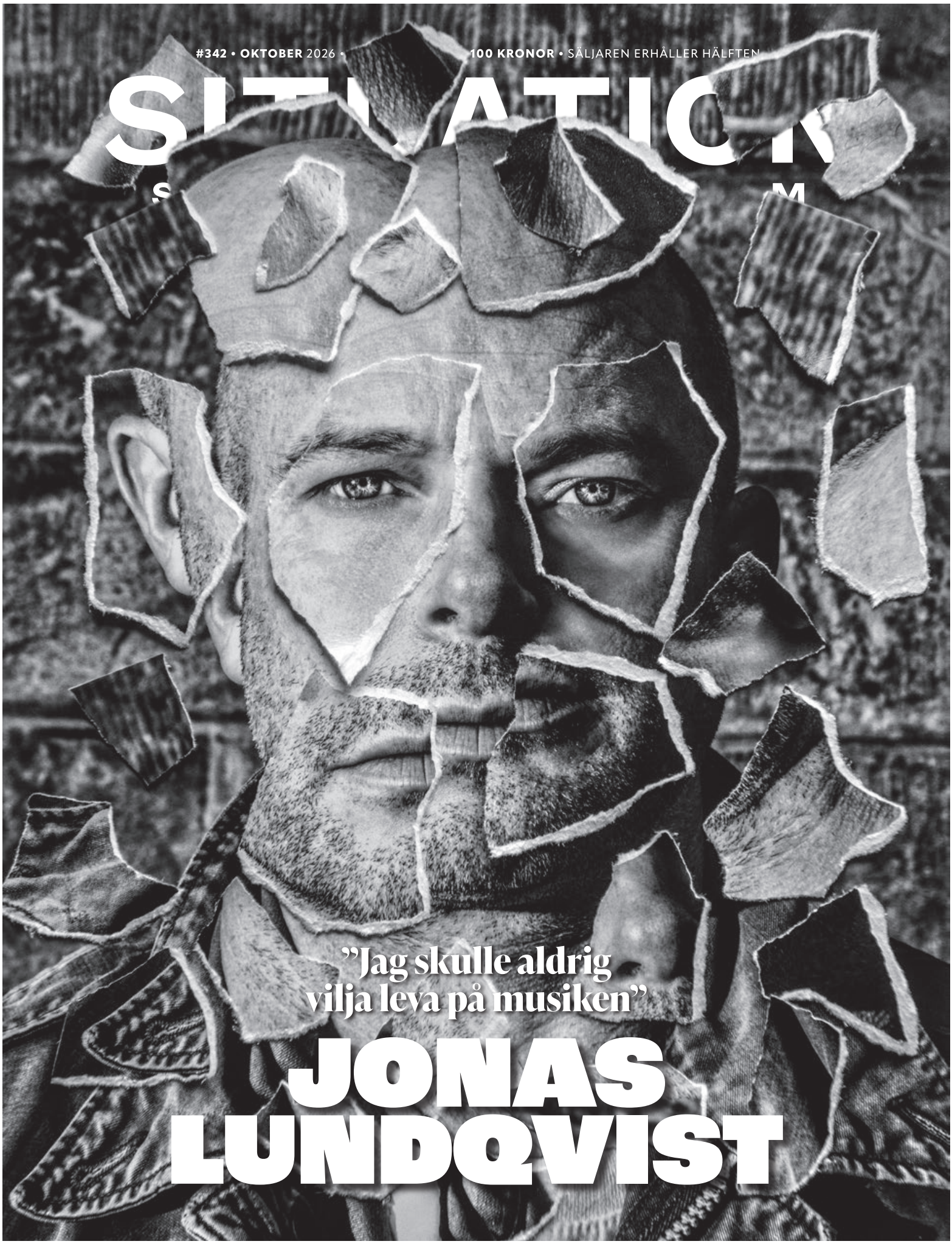
#342 • OKTOBER 2026 •

100 KRONOR • SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

SITUATION

”Jag skulle aldrig vilja leva på musiken”

JONAS LUNDQVIST

Röster från Verkligheten

Verkliga berättelser om arbetslöshet, omställning och trygghet

Lyssna på medlemmars berättelser om stress, om ställning, ekonomi, psykisk press, hopp och nya möjligheter.

Skanna och lyssna direkt i telefonen

Akademikernas a-kassa.

#342 Oktober 2026

ÖSREGN STHLM. Hur hanterar staden konsekvenserna av ett ösregn och varför är Birger Jarlsgatan så viktig som avrinningsväg? **Sidan 32.**

FREDRIK SANDBERG/TT

90 KONTO | SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

Morgondagens nyheter skrivs idag.

Stöd vårt förebyggande arbete
för barn och deras familjer.

Bli månadsgivare.

STOCKHOLMS STADSMISSION

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

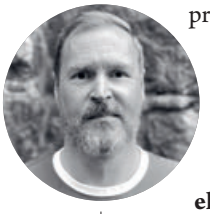
Enhandsbackhand, ösregn och GW:s snuskris

Jonas Lundqvist har döpt sin kommande skiva – skriven under förra senhösten på ett behandlingshem i Norrköping – till *Noll personlig utveckling*.

– Många i min generation kommer känna igen det. Allt ska bara bli bättre hela tiden. Din själ ska bli finare. Du ska träna på att aldrig bli upprörd, träna på att ta en massa saker och navigera i det. Skönt att bara skita i det.

Det handlar också lite om att vara nöjd där man är. Med det man har. För konstnärligt är han nämligen precis där han vill vara – tillvaron är i en perfekt balans mellan jobbet som tennistränare och musiken.

Därmed blir han fri. Konstnärligt fri.

Det regnar i Stockholm på hösten.

Från mätstationen i Observatorielunden har man mätt nederbörd i en oavbruten serie – troligen den längsta nederbördsmätserien i världen – sedan 1756 när den första mätstationen där togs i bruk. Regnet som faller över Stockholm är av två olika typer, stratiform eller konvektiv nederbörd – den ena typen ger längre regnperioder, den andra kortare skurar. Den mest kritiska stadsdelen i Stockholm vid kraftig nederbörd är Östermalm.

Freja Hallberg har skrivit manus till *Fåglarna* som har premiär på Dramaten i slutet av oktober. Till vardags är hon konstnärlig ledare på teater Konträr, Sveriges enda prenumerationsbaserade teater.

Ny konst i tunnelbanan på sex stationer: Gärdet, Slussen, Zinkensdamm, Mariatorget, Fridhemsplan och Skanstull. Bland konstnärerna märks bland andra **Camila Manuelsdotter Pinos**, **Jan Håfström**, **Outi Pieski** och **David Shrigley**.

GW Persson sitter fast på en öde ö, matematik som enstaka kurs det mest populära att plugga på Komvux, **Kim Ekbergs** svartvita film *Doggerland* är framimproviserad med amatörer, ”Vem fan gillar opera?”, ikoniskt mode på Sven-Harrys.

Och det finns tio tydliga tecken på en **digital medelålderskris**.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1 261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivarverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

Omslag:
Johan Bergmark

INSTAGRAM **@situationsthlm**
FACEBOOK **Situation Sthlm**
TIKTOK **@situation.sthlm**

SITUATION STHLM **REDAKTIONEN** **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson, johan@situationsthlm.se **Fotografer och illustratörer** Johan Bergmark, Martina Holmberg, Magnus Sandberg. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Digitala medier** Rebecka Sandberg, rebecka@situationsthlm.se **Webbsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 92 000 läsare (Orvesto konsument 2025 helår). **Upplaga** 12 400 ex/mån (TS helår 2025) ISSN: 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION** **VD** Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssonsgatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08 -545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 -9327 **SOCIAL VERKSAMHET** **Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81 **Telefonnummer distribution** 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8.30 –15.30, lördagar 09.00-13.00. **Organisationsnummer** 80 24 11-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gåvokonto Bg** 431-2252 **ANNONSERING** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 990 kronor, www.situationsthlm.se/prenumerera **Tryck** Stibo Complete 2024 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

SVANENMÄRKT
Trycksak
3041 0189

MIN PLATS

En tidningssäljare berättar om sin favoritplats i stan

”Man får vara psykolog ibland”

På några bänkar i ett litet grönområde vid Västberga brukar Markku Ranta och hans vänner samlas. Här får de vara i fred.

Vi brukar vara ett litet gäng som ses här, fem-sex stycken. Det är alltid kul att träffa folk. Vi snackar skit, röker, dricker en öl och lyssnar på musik. Det har hänt att jag haft med gitarren, dragit nån Cornelis. Men min ena gitarr har gått sönder och den andra har blivit stulen.

Innan hade vi en stor häck här framför, så att det inte var insyn. Men de sågade ner den. Polisen kanske ville slippa åka in för att ha koll på vilka som sitter här.

De som brukar vara här har bott eller bor på Västberga boende. Det ligger en bit bort, bakom snuthuset och bredvid Ny Gemenskap. Jag har bott på Västberga i flera omgångar. Nu bor jag på Farsta hotellhem. Det är egen lägenhet, vilket är skönt. Men nu ska man lära sig att laga mat också. Jag har blivit lite bortskämd, har ju bott på olika ställen där de serverar mat.

Jag säljer tidningen vid Västberga köpcentrum. Det går bra där. Folk kommer fram och bara pratar också. Man får vara psykolog ibland.

Hit till bänkarna går jag för att pausa. Polisen åker förbi ibland ute på vägen, men här får vi sitta. Det kanske är därför det har blivit vårt ställe – här får vi vara i fred. Det är viktigt att ha såna ställen.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

SITUATION

Leif GW Persson flyter runt i en uppblåsbar gummibåt. Han hamnar på en öde ö, där han lastar av båten. Men han hittar inget snus.

Under Sthlm Craft Week visas textilkonstnären **Sanne Lovén Roléns** performance ”Utan snus”, på studio ABC i Vällingby 1 oktober klockan 18.

– Leif GW går på snusjakt. I en kohage försöker han interagera med korna och ger dem saker i hopp om att få snus tillbaka. Vad som sedan händer med korna får man se på plats.

– Jag jobbar mycket med förhållandet mellan djur och människor. Kor är ganska lugna och återhållsamma, och vi utnyttjar kon för mjölk, kött och annat. Leif GW är en symbol för människan. Han är en vit man som på ett självklart sätt tar och får mycket plats.

– Jag har inspirerats av Pippi Långstrumps ”utan snus i två dagar”. Hon blir också skeppsbruten. Det finns en ensamhet i det.

MARIA HAGSTRÖM

Sanne Lovén Rolén medverkar även i ”Omfamnad” på Kulturhuset och har en utställning i Odenplanmontern från 9 oktober.

LINUS ERSSON

35

procent av de 12 754 som började avtjäna sina fängelsestraff under 2025 är dömda för narkotikabrott som huvudbrott. 45 procent av dem är inte tidigare dömda.

AI förhindrar självmord i SL-trafiken

TEKNIK AI-videoanalys har under fem år bidragit till att förhindra 50 självmordsförsök i tunnelbanan. Tekniken används på 15 stationer, med omkring 270 kameror. Nu utvecklar trafikförvaltningen tekniken för fler stationer och trafikslag.

Ett pilotprojekt startas också där resenärer i kris ska kunna få kontakt med Hjälplinjen via SL:s Trygghetscentral dygnet runt.

– Det är fantastiskt att vi redan ser resultat. Men vi måste fortsätta att satsa på och testa ny teknik som kan rädda liv, säger trafikborgarrådet Jakop Dalunde.

Åtgärder som väntar på beslut är nödlarmsknappar på perronger och drönare som upptäcker obehöriga i spårområdet. Målet är att halvera antalet omkomna till 2030.

MARIA HAGSTRÖM

Hjälplinjen kan nås dygnet runt på 90390.

ISTOCKPHOTO

De allra flesta söker matematikkursen på Komvux för att den inte ingick i deras gymnasieutbildning.

ATT KUNNA PLUGGA FÖR LIVET

Matematik som enstaka kurs är det mest populära ämnet att plugga på Komvux.

STUDIER Totalt finns Komvux på 24 platser i Stockholm. Där läser man in grundskolan, gymnasiet eller en yrkesutbildning. Vissa gör det vid sidan av ett ordinarie jobb, andra på heltid. Från augusti till oktober i år har 19 031 personer sökt en fristående kurs på gymnasienivå.

– De allra flesta söker matte. För att den kursen inte ingick i deras gymnasieutbildning. Och att läsa upp ett betyg på Komvux är bara möjligt för den som fått ett F i betyg. De med betyg A till D kan läsa in kursen på egen hand och sen tenta av den i stället, säger Sara Thor på Arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad.

Det var 2 332 personer som sökte matte, följt av 1 996 personer som sökte svenska som andraspråk och 1 874 personer sökte engelska. Minst antal sökande var det till kurserna säkerhetssystem, energiteknik, industriell elmotorstyrning och nätverksteknologier.

De fyra kurserna hade en sökande var under samma period.

Av yrkesutbildningarna toppar ansökningarna inom ”Vård och omsorg”, mer specifikt undersköterska med 816 sökande, följt av området ”El och data” med 577 sökande, varav 342 till installationstekniker, 125 drifttekniker och 110 programmering.

– Om man inte riktigt vet vad eller hur man ska läsa så har Komvux studievägledare både på Södermalm och i Kista. De går att boka in en timme på plats eller digitalt och det kostar ingenting, säger Sara Thor.

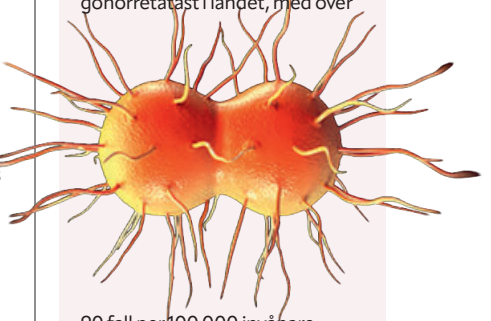
Vårens kurser på Komvux är precis släppta och det går att ansöka redan nu. De populära kurserna blir fullbokade fort.

GERD ERIKSSON

Gonorré mest lästa sidan på 1177

SMITTA Gonorré var den mest besökta faktasidan på 1177.se i Region Stockholm under augusti, med 43 408 sidvisningar. En förklaring tros vara uppmärksamhet i medier och att många testar sig för könssjukdomar efter sommaren.

Samtidigt har antalet gonorréfall i Region Stockholm ökat kraftigt de senaste fem till tio åren. Förra året rapporterades 2 251 fall, drygt hälften av alla fall i Sverige, enligt Folkhälsomyndigheten. Stockholm är därmed gonorrétätast i landet, med över 90 fall per 100 000 invånare – mer än dubbelt så många som i tvåan Skåne.

Även intresset för mässling ökade kraftigt på 1177 och sjukdomen seglade upp som den näst mest lästa faktasidan i Region Stockholm. Det antas hänga samman med smittspridningen efter festivalen Urkult i Västernorrland.

– När det uppstår fall av smittsamma sjukdomar söker många information för att förstå symtom, risker och hur man skyddar sig själv och andra, säger Patrik Söderberg, chefläkare i Region Stockholm.

På tredje plats kom borrelia. Bland vanliga sökord fanns också bältros, gravid, yrsel och urinvägsinfektion.

MARIA HAGSTRÖM

HANS EKESTÅNG

Outi Pieski är en av konstnärerna som bidrar med ny konst i tunnelbanan.

TUNNELBANESTATIONÄR KONST

Konstväxlingar är tillfälliga utställningar i Stockholms tunnelbana. I början av oktober är det invigning av ny konst på sex stationer.

KONST På stationerna Gärdet, Zinkensdamm, Slussen, Mariatorget, Fridhemsplan och Skanstull sätts det upp nya utställningar varje höst.

Sex stationer och lika många konstnärer.

På Gärdet är det Ludvig Helins ”Short Cuts” på spårväggarna. Tjugo bilder i storleken två gånger två meter.

– Jag vill att mina målningar ska vara som en portal in i din egen själ. Kraftiga färger som står ut mot det vita kaklet på stationen, mot spåret och den lite dystra situationen. Det är viktigt att stanna upp i en stressig vardag och blicka inåt, säger Ludvig Helin.

Konstväxlingar produceras av Kulturförvaltningen på Region Stockholm och har försett tunnelbanan med konstutställningar sedan 90-talet. 250 utställningar har det hunnit bli hittills.

På Fridhemsplan är det Camila Manuelsdotter Pinos ”Trakternas förtrollade arv”.

– Titeln leker med platsen av ett hem fyllt av fridfullhet på olika plan. Resenärerna får se en harmonisk men ändå lekfull utställning om identitet, minnen och arv. Det är främst analogt fotografi som jag kolorerat. Jag är tacksam och stolt över att få visa mitt arbete för alla som har vägarna förbi Fridhemsplan.

Den 3 oktober är det guidad vernissage av Konstväxlingar med konstnärerna på plats.

Övriga konstnärer och stationer är: Jan Håfström på Zinkensdamm, David Shrigley på Mariatorget, Outi Pieski på Slussen och Rasa Smite och Raitis Smits på Skanstull.

GERD ERIKSSON

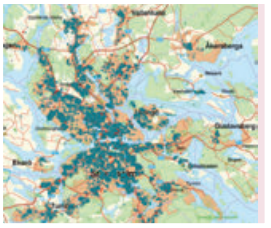
Om kriget kommer till stan

MOBILISERING I Sverige finns militära riskområden – områden som bedöms vara mål för väpnade angrepp – i 128 av landets 290 kommuner. I Östra civilområdet, bestående av Gotland och Stockholms län, finns tio riskområden.

Nio riskområden finns i kommuner i Stockholms län. Nu har regeringen gett Länsstyrelsen i Stockholm uppdraget att inventera skyddsrummen för att rusta upp dem och stärka förmågan att ställa om i krigstid.

Stockholms län har 14 199 skyddsrum med plats för 1 723 605 personer, Stockholms stad har cirka 6 500 skyddsrum med plats för ungefär 900 000 personer.

ULF STOLT

48

procent av de 100 personer som genomgått och avslutat Spelfrihetens sexton månader långa behandlingsprogram för spelberoende lever spelfritt efter tre år.

”Det här är ett gjutjärnspussel med omkring 2 000 delar där vi måste förstå hur varje lyft påverkar en nästan 190 år gammal konstruktion.”

Viktor Axelsson Banck, Statens fastighetsverk. Som bit för bit börjat plocka ner den 106 ton tunga och cirka 42 meter höga gjutjärnsspiran på Riddarholmskyrkan.

MITT JOBB

Om yrken och arbete i stan

ANETTE JANSSON-BOUGT
SKOLFOTOGRAF

”Bättre än i november när en hel del är rödnästa”

– Jag plåtar alltifrån ettåringar till elever på gymnasiet. De små barnen får man ha stort tålamod med, men jag brukar leka med dem. Gråter de sjunger jag ”Babblarna”. Till äldre elever som stökar runt kan jag ibland behöva säga att nu håller ni tyst, då lyssnar de. De flesta är glada och förväntansfulla när det är skolfoto. Det gör inget om nån råkar blinka, jag tar många bilder.

– Jag bygger som ett pussel när jag ska fotografera, ställer eleverna på raka rader. De långa får stå i mitten och de som är under en och sextio får sitta. Jag har med mig stolar och pallar i olika höjder så att skolorna själva inte behöver rådda med det.

– Det tar mig totalt fyrtio minuter att fota en klass med gruppbild och porträtt. Med små barn något längre. Alla får säga ”apelsin”.

– Eleverna får en länk med bilder i olika storlekar till påseende. Allt är webbaserat så det är som att handla i en nätbutik. Porträttbilderna är populärast, ungefär sjuttiofem procent köper sina bilder. Gruppbild och katalog köper de utöver.

– Nu är det högsäsong. Många vill ha skolkatalogen i början av terminen och det är väl bättre än i november när en hel del är rödnästa.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

VAR SJÖVIKSBACKEN NÄR 09.43-10.16

TVÅ UNGA ELEVER från skolan står vid den låga grå muren och tittar bort mot ett av de två höga husen som byggs där. En av dem pekar på en gul container som sakta firas upp av kranen på taket på det röda höghuset.

– Kolla. Det står två byggare i containern. Fatta.

Den gula containern vrids sedan in över taket innan den sänks ner och försvinner ur sikte.

En vit skåpslucka står lutad mellan trottoaren och dörren till en vit hantverkarbil parkerad bredvid cykelbanan. På samtliga balkonger i söderläge i femvåningshuset mittemot står utemöblerna fortfarande kvar.

Det ligger en cigarettändare på armstödet vid sittplatsen av bruna plankor och gröna stålstag som är monterad ovanpå betongfundamentet där man fräst in Årstabergsparken i versaler. Ormbunkar bakom. Berg i dagen. Trappan upp mot parken sicksackar sig på bruna stålpelare.

På en lyktstolpe ett rosa reklamblad för att locka unga att testa Ultimate frisbee, under det ett rosa runt klistermärke: ”Slå tillbaka – feministiskt självförsvar”. Bredvid den en vit skylt märkt ”Glassbar”.

En man i varselväst på andra sidan gatan kliver ur en bil och svär när han tappar sin telefon i marken.

I bröllopsbutikens fönster hänger klänningarna galgade tätt i rader på ställningar som kommer ner från taket i tunna vajrar. På dörren intill, nummer 55, en skylt i övre vänstra hörnet om grannsamverkan.

EN ÄLDRE DAM med blått pannband och gåstavar passerar och petar med staven på en nedriven valaffisch från KD som segnat ner vid en lyktstolpe. Tre personer väntar på bussen vid hållplatsen.

> ”På gården till Engelska skolan har en grupp barn tagit efter norska fotbollsklacken”

Till vänster en bit ner i backen har Sjöviksbackens stadsodlare ett kanske femtiotal växtbäddar med pallkragar, vattenpump i stål, en grön soptunna, några sittplatser, mot skogen ett sådant där hotell för bin och andra insekter.

På basketplanen längre ner i kurvan pågår en gymnastiklektion.

Bredvid en port, nästan dolt bakom en snart utblommad buske snöbär, står två grå paketskåp från Postnord

På gården till Engelska skolan har en grupp barn tagit efter norska fotbollsklacken – några sitter på ett bord och gör själva roddrörelsen, en grupp står runt och skriker taktfast ”Ro” och en pojke i grön tröja slår med en pinne mot bordet.

Buss 134 stånkar upp-för på väg mot Östberga.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Last-
plats
0–12 m
P
0–6 m
Avgift
7–19
(11–17)
Taxa 3
134 östbergahöjden

FREJA HALLBERG, DRAMATIKER OCH REGISSÖR:

”Pjäsen kan tolkas både som en utopi och en dystopi”

I pjäsen ”Fåglarna” på Dramaten undersöker Freja Hallberg vad som händer när människor utsätts för yttre hot. På egna teatern Konträr brottas hon med hur fri teater ska överleva.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

HÖGTALARE UNDER STOLARNA, i taket, bakom och framför publiken. Ljudet ska skapa illusionen av att en flock fåglar flyger över dem. Och att något kan hända var som helst. En känsla av ett yttre hot, precis som de sju personerna på scenen upplever.

– Jag tycker att det är ofantligt spännande hur människor påverkas av varandra och yttre omständigheter, säger Freja Hallberg som skrivit och regisserat pjäsen ”Fåglarna”.

Vi sitter på Teater Konträr på Östgötagatan, en scen för samtida teater som hon startade för fyra år sedan. ”Fåglarna” har däremot urpremiär på Dramaten.

Freja Hallberg har genom åren skapat mer än 50 föreställningar, både på små och stora scener. Hennes mål är inte att avsluta en tanke hos publiken, utan att påbörja en.

”Fåglarna” började sakta växa fram under en period när hon funderade mycket på upplevelsen av yttre hot. Det hade varit terrordåd i Europa och Sverige.

– Jag funderade på hur det påverkar folk. Till exempel väldigt konkret, som när nån gjorde ett konstigt ryck på tunnelbanan så blev folk på spänn.

Hon inspirerades också av en bok om relationen mellan demokrater och republikaner i USA och de djupa sprickor det kan skapa i familjer och på arbetsplatser, liksom av novellen *Fåglarna* av Daphne du Maurier och Alfred Hitchcocks film.

– Min pjäs är inte dugg lik filmen förutom att det är fåglar.

I pjäsen anländer sju personer till en tredagars disputationsfest. Men värden dyker aldrig upp. Inte heller de 23 övriga gästerna. Det är en brokig skara som inte känner varandra. De skulle bara stanna över helgen men blir fast i tusen dagar, medan fåglarna samlas i allt större flockar.

– Pjäsen fördjupar sig inte i vilket hot fåglarna utgör, utan mer i hur människor hanterar det och vad som händer i relationerna mellan dem. Man kan tolka det både som en utopi och en dystopi, en berättelse om hur människor försöker överleva och vad som behövs för att göra det.

FREJA HALLBERG

Född: 1984
Gör: Dramatiker och regissör, samt grundare och konstnärlig ledare för Konträr. Hon har skapat över 50 sceniska verk, som spelats i Sverige och internationellt. Bland dem finns ”Bråk”, ”Rathaus” samt ”Art & Money”.
Aktuell: Med pjäsen ”Fåglarna” på Dramaten, premiär 22 oktober. Fågelsången i ”Fåglarna” är komponerad av Magnus Bunnskog.

De sju personerna går igenom en resa, både som grupp och individer.

– De har alla varit nån och haft ett sammanhang, men här ställs allt på ända. De försöker upprätthålla sin persona, men när en tid har gått är det som att det vanliga sättet att presentera sig inte betyder nåt längre.

I början funderar de på var de ska hänga sina nytvättade underkläder på tork: kan man göra det bland främlingar? Tusen dagar senare är det ingen som vet om de har underkläder längre, det är inte viktigt.

– Till en början är de ganska noggranna med vad som är okej att säga eller göra och hur man ska bete sig. De är extremt snäva då – och vidlyftiga på slutet. Gränser flyttas.

Också de moraliska gränserna. Till exempel när maten tar slut. Då ger sig två i väg för att plundra ett hus. De andra har hjälpt dem att komma i väg, men medan de väntar kommer de fram till att det är fel. De bestämmer sig för att inte äta maten.

– Men de tvingas göra sig ▶▶▶

Filomena har bjudit in till en tredagars disputationsfest, i ett hus långt borta från allt. Men bara sju av de inbjudna kommer fram.

THOMAS COOKSEY / STUDIO BON

KONTRÄR

■ Konträr är Sveriges enda prenumerationsfinansierade teater, med över 1 600 prenumeranter.

■ Sedan öppningen 2022 har Konträr presenterat över 60 produktioner, med 32 urpremiärer och 31 internationella gästspel från över 30 länder.

■ I oktober har två pjäser premiär på Konträr: "The Escape Room" och "Kostya – The ballad of pigs and seagulls".

själva besvikna och gå över sina moraliska gränser.

Värst blir det, menar hon, när de slutar prioritera gruppen och börjar tänka på sig själva.

– Ju mer vi repeterar får jag syn på att det är som en liten saga om hela samhället vi lever i, men att det är nerkokat till sju personer.

ÅTERKOMMANDE I PJÄSEN är behovet av konst. De sjunger, bygger installationer, leker nyheter och målar porträtt. I brist på instrument gör de musik med plastpåsar.

– Min övertygelse är att konst har betydelse för människor. Utan att ta del av konst, eller att göra konst, så finns det inte så mycket mening. Det blir ett torftigt liv.

I "Fåglarna" bygger människorna upp en egen kulturell infrastruktur. I verkliga livet oroar sig Freja Hallberg för den

"JU MER VI REPETERAR FÅR JAG SYN PÅ ATT DET ÄR SOM EN LITEN SAGA OM HELA SAMHÄLLET VI LEVER I."

som redan finns.

– Min analys är att vi har nått vägs ände på nåt vis. Jag säger inte att det är Tidöregeringen som har kapat och förstört, utan det har varit krympande resurser de senaste 40 åren.

Hon tar upp kulturminister Parisa Liljestrands tal om breddad finansiering och att kulturen ska stå på flera ben.

– Från mitt perspektiv så har det alltid varit flera ben, men att benen har kapats ett efter ett. Och nu har det gått så långt att det börjar märkas för allmänheten. Taken rasar in och stora museer och teatrar har inte heller råd med sina uppdrag.

På Konträr har ekonomin varit en ständig utmaning. Hon startade teatern för att hon saknade en fast scen i Stockholm för kontemporär teater. Programmet byggs utifrån konstnärliga idéer, inte utifrån vad som förväntas sälja flest biljetter. Men långsiktig finansiering saknades och verksamheten var beroende av tillfälliga projektstöd. När ett stöd som teatern räknat med uteblev tvingades de ställa in programmet. Ur krisen föddes idén om prenumerationer på teater.

– Vi behövde ett system som gav oss grundläggande förutsättningar. Det är väldigt vedertaget att prenumerera på annat, som Spotify, Netflix, tidningar och gym. Så vi testade.

Konträr är i dag Sveriges enda teater som säljer prenumeration i stället för biljetter.

– Prenumeranterna ökar. En del går på alla föreställningar och de flesta ibland. Vissa kommer aldrig hit, men de vill att Stockholm ska vara en stad där det finns en sån här teater. ■

Tiden i en likadan jacka

ULF STOLT

Chefredaktör och ansvarig utgivare

"Den enda valutan är deras rasande hänsynslöshet."

JAG HAR EN likadan, eller i alla fall synnerligen liknande, höstjacka som Jack Kerouac har på en bild tagen av Allen Ginsberg, där han står på en gata i New York och tittar in i ett skyltfönster – tror det är till en bokhandel. Eller en dagöppen bar.

Keps på huvudet.

Anteckningsbok i högra framfickan som sticker upp.

Och den där lite undrande, milda, ömsinta blicken och utforskande ansiktsuttrycket som ville världen och livet och människornas livslust så oändligt och innerligt gott, att han var tvungen att skydda det från sig själv och linda in det i gränslösa mängder billigt vin och whisky.

Sjutton romaner. Fyra diktsamlingar. Och det sedan *On the road* efterföljande oket av att frambära en hel generations – och flera efterföljandes – yvigt formulerade längtan efter livsmening, att det egna livet till slut blev omöjligt att förhålla sig till.

Levern massakrerad av alkohol.

Blodkärlen i matstrupen gav till sist vika hemma hos mamma i Florida, han dog morgonen efter på St. Anthony´s hospital i St. Petersburg – de borttappade tingens helgons sjukhus.

Två månader tidigare hade den första människan satt sin fot på månen.

JAG HAR OCKSÅ en anteckningsbok i högra framfickan med en penna ditklämd över pärmkanten. Det finns bara en enda anteckning i den, det står ”den enda valutan är deras rasande hänsynslöshet”.

Oklart när jag skrev det.

Oklart även varför. Och till vad det är tänkt att användas. Förmodligen ingenting. Antagligen bara något jag tänkte att jag kunde få användning för om jag skrev ner det när det nu dök upp i minnet – för att det lät som någonting jag skulle kunna få användning för någon gång, i något skriftställande sammanhang.

Men vilka deras är det som åsyftas i meningen? Och varför är de rasande? Och hänsynslösa.

Har jag varit på Vasamuseet? Rosenbad? Fylkingen?

AV NÅGON ANLEDNING är det roligare att ställa sig frågan ”Vem är Okkert Brits?”, än att googla fram svaret.

Fullmåne. Så gott som. Någon envis percentil dröjer sig kvar.

Borta vid Gullmarsplan ljungar blåljus upp mot natthimlen, nere mellan träden står en taxibil med ena dörren öppen, längre nerför kvarteret på höger sida kommer två enträgna kroggäster hemvändande.

En gång för längesen kände jag en kille som kunde jonglera. Han dog i aids.

Om man spelar kontrabas i en timma och tjugotvå minuter varje dag i tjugo år så har man lyckats skrapa ihop 10 000 timmar – tiden det anses man bör lägga ner på någonting tills man kan säga att man behärskar det.

Jag kanske hinner.

När Jack Kerouac spelade in albumet *Blues & Haikus* i New York 1958 – läste dikter ackompanjerad av saxofonisterna Al Cohn och Zoot Sims – blev han ledsen och grät när musikerna inte ville gå och ta ett glas med honom efteråt. Han hade drygt tio år kvar då. Tänk om han vetat. Eller de. Att det var tiden han fått sig tilldelad

Första sidan i anteckningsboken: ”Den enda valutan är deras rasande hänsynslöshet”.

Inser nu. Det handlar om sekunder.

Om tid som obönhörligt rör sig. Bort ifrån oss. ■

Nästa månad skrivs krönikan av Maria Hagström, nyhetsredaktör och reporter.

FLYTTBUSSEN

Jag kommer nog aldrig glömma då vi skulle flytta från vårt barndomshem. Vår morfar som bodde hos oss så länge jag kan komma ihåg, han hade ett eget rum som vi alltid kallade för ”morfarsrummet”.

Nu stod flyttbussen utanför grinden. Den var snart fullastad med möbler. Minns att jag hade blandade känslor. Fast jag visste ju att varje sommar på sommarlovet skulle vi tillbringa där i stugan, där jag var född. En röd stuga med vita knutar och utedass, det var jobbigt. Annars var den så kärleksfull och jag har så fina minnen därifrån.

Flyttbussen körde till nya stället två mil från Uppsala mot Enköpingshållet, ett stort vitt hus. En fångvårdsanstalt bredvid bara ett stenkast från vårt hus. Tittade man upp hundra meter mot höger fanns en bondgård.

”Hoppas det finns hästar, tänkte jag och det var precis så det var, sju boxar med hästar.

Vi började lasta in möbler, vi skulle bo två trappor upp. Minns att pappa hade hjälp av ett par kompisar. Vi lämnade mycket kvar i barndomshemmet för där skulle vi tillbringa somrarna, så efter ett par veckor bar det av till Ikea och vi köpte en ny soffa, en snurrfåtölj, sängar till tvillingbrorsan och mig, lite lampor.

Något vi var glada för var att vi hade fått ett badkar, vi turades om att bada. Det var annorlunda med tanke på att jag var van vid utedass.

Jag trivdes jättebra där. Det här var på sensommaren så min bror och jag började i ettan. Jag gick upp till stallet där det fanns en liten ponny jag fick rida på. Jag höll på med hästar tills jag var tolv år, sen flyttade vi till Uppsala, en trerummare.

Jag tänkte bara, helt apropå, på den tiden vi flyttade och då vi fick badkar.

Lena Freij

STJÄRNOR UTAN HJÄRNOR

Tänker tillbaka på när jag var cirka femton år och kom in i socialtjänsten. Jag hade tur, men saker såg annorlunda ut då. Men Linda som nyss hade börjat jobba var en stor hjälp i mitt liv.

Nu har valet varit och jag tänker på alla under femton eller strax över femton som ska få fängelse, inte vård enlig dom blå. Men det jag tänker är hur fel det kan bli med fängelse och inte vård. Tänker tillbaka på när vi var femton år även om saker var annorlunda så hade man inte rätt tänkande och fängelse kommer resultera i flera problem.

Mer gäng även om dom säger sig jobba emot det. Jag känner bara att allt är ett skämt och stjärnor utan hjärnor om dom ska bestämma.

Ja, ni kan nog räkna ut själva.

712

Illustration av **Lena Freij**

INGEN REAGERADE

Ibland när man/jag är ute och åker händer det en massa konstiga saker som inte ska hända. Som är rent av olagligt...

Jag satt på tunnelbanan. Man ser ju direkt på folk vad det är för samhällsklasser. Kom två äldre snubbar och började hantera pengar och säger högt och tydligt ”här har du två tusen...” Jag tänkte, jaja kanske ett lån? Jag hoppar av och byter till nästa tunnelbana. Då åker dom med samma tåg som mig en gång till. Sätter sig mittemot mig. Där fortsätter diskussionen om vad pengarna är avsedda för. Högt och tydligt säger den ene ”Ska ha så mycket klart så jag kan sälja det”. Den andre viftar med pengarna, och ingen reagerar.

Jag fattar ingenting, det är ju olagligt att sälja knark i Sverige, men ingen av medpassagerarna reagerade.

Magdalena 407

LUGNET VID VATTNET

Jag sitter på en klippa och tittar ut mot vattnet som ligger ganska stilla. Vågorna slår upp emot land emellanåt och längre ut på sjön syns en fin segelbåt. Jag känner ett lugn bredvid vattnet. Det är så skönt och stilla, inga bilar, inte höga ljud. Jag tror vi alla behöver va inne i skogen eller vid vattnet, där finner i alla fall jag ro. Ett lugn som jag upptäck nu när jag blivit äldre.

Snart kan man ut och kolla efter kantareller, det är så gott att steka. Jag hoppas jag hittar. Ska ut i helgen och leta så får vi se. Hoppas min kompis Mia följer med.

Lena Freij

Vi lyssnar om du vill berätta

Kvinnofridslinjen ger stöd till dig som utsatts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Alla oavsett ålder kan kontakta oss och du är anonym.

Chatta eller ring
kvinnofridslinjen.se
116 016

116 016
Kvinnofridslinjen

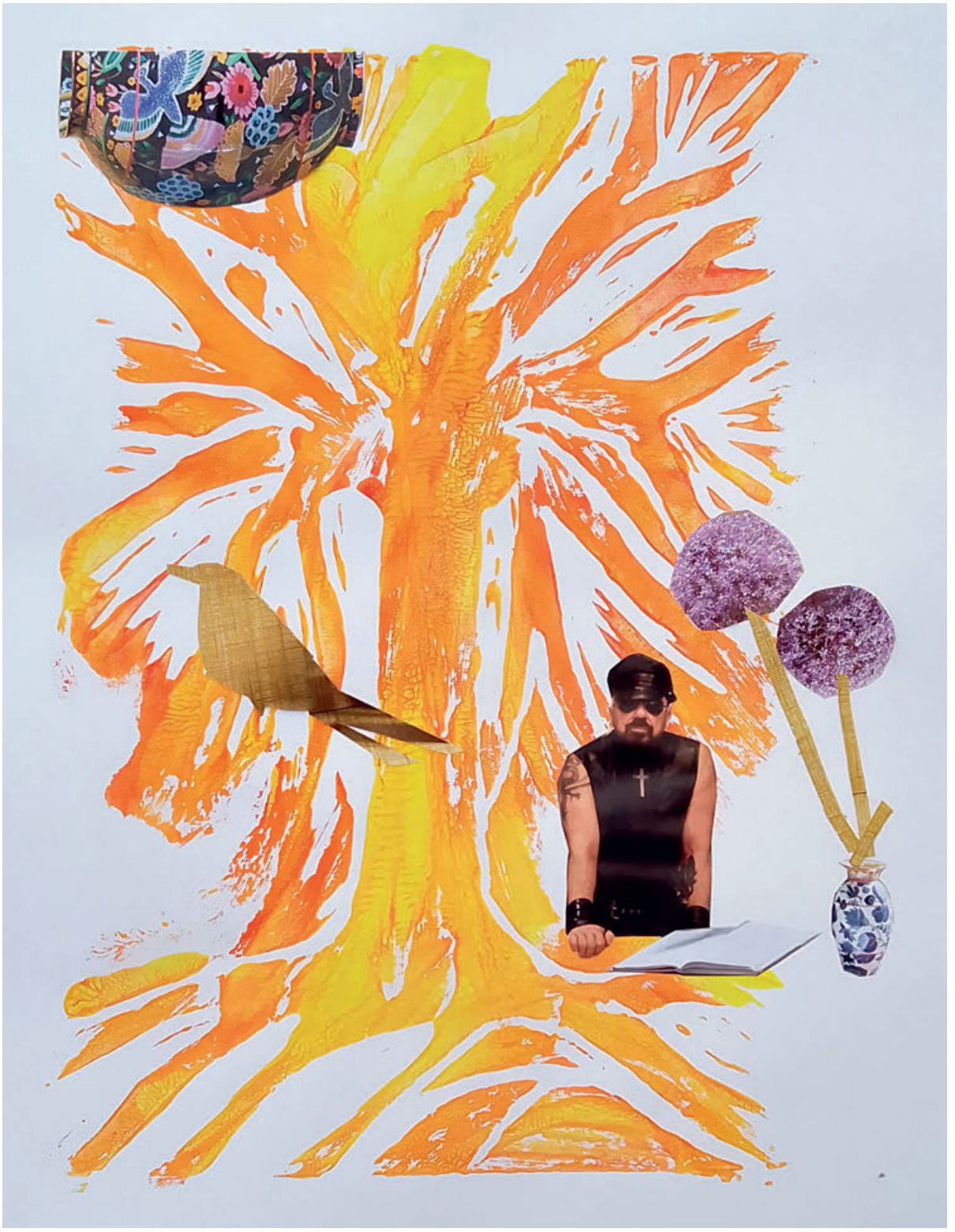

Illustration av **LO**

Text **Ulf Stolt** Foto **Johan Bergmark**

Enligt
Jonas Lundqvist
är något av det vackraste
en människa kan göra att slå en
enhandsbackhand. Mycket av hans
tillvaro handlar om att vänta, vänta på
att musiken ska komma – i en ensam-
het där han odlar sin konstnärliga skärpa,
men också riskerar sin sårbarhet. I slutet
av oktober kommer nya skivan *Noll*
personlig utveckling, skriven på
ett behandlingshem utanför
Norrköping förra sen-
hösten.

TILLBAKA PÅ NOLL

Vasastan, fredag, tidigt i september.

Jonas Lundqvist kommer gående runt hörnet av kvarteret på motsatta sidan från där han bor och sneddar över gatan mellan de parkerade bilarna. Han har ett energifyllt sätt att ta sig fram till fots, stegisättningen är vinklad cirka fem i ett, med ett lindrigt energitapp i sidled med överkropp och armar.

Vilket kompenseras med en absolut färdriktning.

Det sitter ett reklamblad från en mäklarfirma upptejpat på portdörren, de söker objekt att sälja om någon i huset går i dylika tankar.

– Va fan sätter de upp sån skit för, det är ju hyreslägenheter här.

En akustisk gitarr vilar på soffan i vardagsrummet, en hänger på väggen, en elgitarr står i ett ställ på golvet, välbelamrade bokhyllor på båda sidor av det gläntade fönstret som vetter mot gatan, det står ett elektroniskt trumset utmed väggen bredvid soffan.

Jonas Lundqvist sitter på pianopallen med ryggen mot fönstret, kaffemuggen på klaviaturkinden av det vita pianot och askfat och cigarettpaket med tändaren liggande i är placerat vågrätt på de svarta tangenterna vid den lägsta oktaven.

Han har just avslutat sina tre schemalagda arbetsdagar i veckan i Stockholms Tennishall i Kristineberg där hans klubb TK Örnen – klubben är bokstavligen hans, han startade den 2011 – har bantider. Tisdagar, onsdagar och torsdagar varje vecka mellan sju på morgonen och två på eftermiddagen är han i hallen, tränar olika åldrar och olika nivåer av spelare.

Han beskriver hur dagarna i hallen kan se ut – hur han kommer dit och får skäll i receptionen för att han går in med skorna han har på sig utifrån, sedan gör de ändå hans kaffe som han vill ha den, det snackas om någon tennismatch som spelats. Sedan rullar dagen i gång.

”Jag är så karaktärssvag så om nåt får klorna i mig så kan jag bli beroende av det på ett ögonblick.”

– Jag skulle aldrig vilja leva på musiken, då får de en, då har dom klorna i en. Det är ju då det blir… jag har ingen stark karaktär, jag är så karaktärssvag så om nåt får klorna i mig så kan jag bli beroende av det på ett ögonblick. Om jag skulle leva på musiken skulle det va extremt ohälsosamt för mig. Jag skulle bara fundera på hur man håller i gång en sån karriär, var finns nästa peng att få? Jag skulle genast börja korrumpera mig själv och idén.

– Jag kan stundtals hata mitt jobb, det är inte det, men jag vet att det är det enda som gör att jag har fötterna på jorden. Jag måste göra det ekonomiskt. Och jag kan inte va så mycket i mitt eget huvud hela tiden.

Rollen som tennistränare tre dagar i veckan gör att han får fredag och måndag samt helgen fri, vilket i absoluta tal mejslar fram fyra heldagar i veckan då han kan ägna sig åt det som mycket av hans liv är organiserat kring.

Att vänta på att det ska hända, att musiken och låtarna ska komma.

– Jag har ju lagt allt annat åt sidan i mitt liv för att vänta på de stunderna. När det sen kommer är det… det finns ingen bättre plats i hela världen att va på. I de stunderna tycker jag om mig själv, att jag har en fungerande plats på jorden.

Han beskriver det som en plats av djup fokusering och total koncentration, liksom existerande utanför tid och rum. När han befinner sig i det flödet jobbar han med flera låtar samtidigt, omslagsidéer, texter, musik, försöker få så mycket gjort som möjligt.

– Jag kan inte ha mig själv med i hela den processen, det måste gå snabbt och intuitivt, inte tänka efter. När det sen är klart kan jag gå in efteråt och kolla på det med ”nyktra” ögon, det kan jag göra en vanlig dag. Det behöver jag inte va inspirerad för att göra, det är bara vanligt arbete.

Vad öppnar upp den platsen för dig?

– Nånting utifrån bara, jag hör nåt sägas eller jag läser nåt. Då är det plötsligt öppet. Där inne blir en vanlig mening väldigt stark, en så töntig mening som ”Jag saknar dig” betyder exakt just bara det. I den världen är allting sant. Där lever fortfarande riddare med svärd, det onda och det goda finns, man rör sig runt i det, i den gråzonen. När jag är där skiter jag i allt, då kan allt annat dra åt helvete.

▶▶▶

Serve och backhand:

Serverörelsen i tennis brukar räknas som en av de mest motoriskt invecklade rörelserna man kan utföra inom idrott. Som tränare lär Jonas Lundqvist ut en serveövning han lärt sig av Björn Borg. Och backhand har – sedan Björn Borg började slå den med två händer på 1970-talet – nästan utrotats som slag med en hand.

Jonas Lundqvist slår backhand med en hand. Vilket är svårare att lära sig, men blir ett hårdare slag.

Göteborg då

När han flyttade från Göteborg var den musikscen han tillhört över. Det första tecknet på det var att det började dyka upp band som lät som band som kommit före dem, band som varit högst originella. ”Det kom liksom hela och rena och trevliga, mysiga människor som skulle låta som Broder Daniel, typ. Men det går inte att bara ta det ljudet, liksom”.

Han beräknar att han i realtid befinner sig på den platsen sammanlagt ”kanske tre veckor vartannat år ungefär”.

– Det är så länge man kan leva i det också.

I slutet av oktober kommer Jonas Lundqvists sjunde skiva, *Noll personlig utveckling*. De åtta låtarna skrevs förra senhösten under tiden han befann sig på ett behandlingshem utanför Norrköping.

– Men jag bar på en hemlighet där, ingen fattade ju hur mycket jag satt på mitt rum och skrev. Vi hade luckor på fyra-fem timmar för egen tid där man skulle svara på en massa frågor, typ ”hur länge har du varit beroende” och sånt. Men jag hade en gitarr med mig så jag satt bara där och körde på.

Påverkade frågorna som du skulle fundera över låtarna du skrev?

– Ja, det tror jag. Men det var inga ovanliga frågor för mig. Att nån som jag till slut hamnar på behandlingshem, det är det mest vanliga i det gäng jag kommer från. På åttio- och nittiotalet var musik och kultur nånting dit många udda människor sökte sig, det var vår plats. Om du gick i obs-klass eller var en drömmare eller nån som var högljudd eller lågmäld, tyst, blyg, en mobbad, kanske en mobbare – alla som inte passade in sökte sig till musiken och konsten på nåt sätt.

Att växa upp i Göteborg i en undergroundscen och DIY-sfär med personer som bland andra Freddie Wadling, gav honom en känsla av tillhörighet, att det fanns en plats för en sådan som honom.

– Det var inga duktiga, fina, jättebra människor som jag växte upp med. Fina på sitt sätt, men… att det till slut blir lite behandlingshem och så, det är det minst ovanliga som hänt.

Han berättar att många av de personer han växte upp med inte går att få tag på alls i dag, några har slutat med musik, vissa flyttat ut på landet, somliga har dött.

I jämförelse har han klarat sig bra, kommit lindrigt undan.

Vi talar om band som blivit mainstream, som exempelvis Sonic Youth och Nirvana, att de var outsiders som från början enades och förenades i en subkultur.

– Det fina är ju när udda typer kommer med perspektiv som tilltalar många, det blir inte elitistiskt då utan säger bara nåt om många. Men då behöver man också varit nånstans i sig själv. Det finns utkanter i en själv man måste besöka för att ta med information därifrån. Det kräver nånting.

Han är helt ointresserad av ett enkelt och trevligt liv där ”allting är nice hela tiden, jag söker mig liksom inte till det”.

– För att skriva, för mig krävs det att jag spenderar väldigt mycket tid för mig själv. Och som beroendeperson är det ju det sämsta du kan göra egentligen. Men när man är själv har man kvar sin edge, sin kantighet, sina fördomar om saker och ting vilket inte är så utvecklande i sig, men då har konsten en stark riktning.

– Att umgås och va med i samhället och hitta på saker är väldigt bra för dig, men du förlorar också din skärpa.

Jonas Lundqvist beskriver sig själv som extremt impulsiv, har väldigt starka åsikter som också kan gå över väldigt fort.

– Det där pågår hela tiden. Jag kan år för år klanka ner på det och tycka att det är jobbigt att va sån. Men det är det som gör att jag kan skriva. Fast jag skrivit så länge har jag kontakt med den som är femton år i mig fortfarande. Jag vill inte förlora det, det är viktigt att ha kvar den, idioten inom mig själv.

Han känner inte att han behöver fylla på sin tillvaro med mera liv för att liksom hålla i gång skrivflödet.

– Jag är lite rädd för det där… man behöver inte göda det. Jag försöker snarare… jag spenderar mycket tid med att bara sitta på mina händer och andas mig igenom en massa saker.

– Det väcker ju frågor i en när man är på ett behandlingshem, kanske inte just där och då, men efteråt – hur blev det så här? Så försöker man ju dra lite linjer i sitt liv.

Ett liv där det för tillfället pågår en delvis ny navigering, som han upplever som både spännande och intressant.

– Men jag vill inte heller att utveckling alltid ska betyda att man blir en god människa. Noll personlig utveckling är ju en utvecklande tanke – ok, det händer inte mycket här, jag vet i alla fall det.

Nykterheten är en ständigt pågående process. Just nu befinner han sig i en fas där det pågår en hel del förhandlande med sig själv.

– Jag är ledsen att säga det, önskar det vore annorlunda.

”Så fort det finns en möjlighet för människor att tjäna pengar eller ta sig nånstans så skapar det en ängslighet.”

Men det är där. En besvikelse i mig att det finns det där, att det är så. Men det är ju ett lustigt gäng man tillhör… vi beroendepersoner är ju lögnare i grunden, liksom, som håller på. Jag har inte helt accepterat att det inte går, men jag vet att det är så. Det har varit lite skakigt här och där sen dess, gått på lite möten och är inne då och då i den världen.

– Framför allt har jag begravt mig i den här skivan, har haft nåt att fokusera på hela tiden. Jag kan inte riktigt svara på hur det blir nu.

Jonas Lundqvist flyttade till Stockholm 2009.

Den utlösande faktorn var att han träffade en kvinna och blev kär. Men just då var också den musikscen i Göteborg och den kreativa våg han ridit på sedan tidiga tonår med bandet Bad Cash Quartet urvattnad och avslutad.

Jag frågar om han i jämförelse upplevde Stockholm som smalspårigt och ängsligt när han flyttade hit, han påpekar att det är jag som använder ordet ängsligt.

– Men Stockholm behöver också va ängsligt, det är här alla pengar finns, alla stora företag. Så fort det finns en möjlighet för människor att tjäna pengar eller ta sig nånstans så skapar det en ängslighet. Så det är inte konstigt att Stockholm är det.

– Jag tycker man måste va lite förlåtande mot Stockholm för att det är det. Det är inte lätt här, det är en extremt dyr stad.

Han gillade musikscenen i Stockholm när han flyttade hit, det hände framför allt mycket utanför stan.

– Lagerlokaler där det var rejv, svartklubbar, halvsvartklubbar, fram till 2014 upplevde jag det som en väldigt rolig period. Gitarrmusiken var ju ganska död. Men attityden fanns kvar i saker och ting från punken och diy och en undergroundvärdering.

Bad Cash Quartet hade splittrats några år tidigare, Jonas Lundqvist hade gjort en soloskiva på engelska under ▶▶▶

PRID·VARE·DDER·

namnet Jonas Game. Sin första skiva på svenska, *Så e de me de* från 2012, spelades in i Göteborg, vilket gjorde att han just då pendlade mycket.

– Jag köpte tågbiljetter skitbilligt på Blocket av nån anonym snubbe som kommit över SJ:s egna system på nåt sätt. Jag åkte för hundra spänn. Han kunde skriva ut biljetter och det var riktiga biljetter. Jag och mina polare utnyttjade det här systemet.

– Man får ju bra kommunikation med en sån människa till slut, messar god jul och så. En dag var han borta bara, allt stängt.

Inte olikt tobakshandlaren på hörnan som han lånade ut 150 000 kronor till – han hade just fått ett arv när hans pappa dog – när han hörde att han satt kärvt till ekonomiskt, gick hem och hämtade sin dator, förde över pengarna, ett skuldebrev upprättades. Två dagar senare var tobaksaffären tömd och igenbommad och mannen bakom disken – där han handlat cigaretter i tio år – försvunnen.

– Visst, det kan komma tankar på nätterna när jag är pank ibland – ”ok, där gick de pengarna”. Det hade räckt till en halv skiva, typ.

– Men det kändes också helt självklart att göra det. Och jag skulle inte vilja leva i en annan värld – varför kan man inte göra så? Jag kände ju honom, tyckte jag. Jag har inte ändrats, jag lärde mig ingenting av det.

Han skrattar – hjärtligt och vidöppet – och blåser röken upp mot taket och lägger cigaretten i askfatet och påpekar att hans pappa skulle ha gjort likadant.

Hans pappa var speciallärare på fordonsprogrammet som tog emot elever från olika delar av Göteborg. Jonas Lundqvist växte upp i Skå i Örgryte som näst äldst av fyra syskon, han har en storebror och en yngre syster och bror.

– Vi var en sån familj som gick på restaurang en gång om året, som åkte till Sälen en gång om året – men inte den veckan det var lov, vi fick ta ledigt en annan vecka.

Hans pappa var ofta väldigt trött efter jobbet och kunde då säga: ”Ni är dom mest bortskämda barnen i världen, jag har aldrig sett så bortskämda barn”. Sedan berättade pappan om hur det varit för någon av hans elever den dagen – ingen frukost, gått i samma kläder hela veckan, en släkting åkte just in i fängelse.

– Nu är jag i pappas ålder han var då… man kan inte göra så. Han var väldigt gullig också ibland, men han var väldigt tuff, liksom.

Hans pappa var gammal jazztrummis, men när rocken kom kunde han inte växla över till ett rakare trumspel, fick sparken och sålde sina trummor och sin skivsamling.

”Vi var en sån familj som gick på restaurang en gång om året.”

– Det gjorde så ont i honom. När jag började visa ett intresse för trummor och musik blev han så glad. Han var en lite konstig typ, för när jag började droppa av skolan – han var ju trots allt lärare – kunde han säga att ”i livet gäller det bara att göra nånting ordentligt. Så om du nu struntar i skolan ser du fan till att det här bandet är på riktigt”.

– Konstig sak att säga till ett så litet barn. Hundra procent att det påverkade mig, hans ord var liksom min lag, jag tänkte att ”ok, är det så man lever, är det så man gör”. Och jag lyssnade på band som var väldigt dedikerade och konstnärliga, som gjorde sin grej fullt ut.

Jonas Lundqvist poängterar att han haft ”en jävla tur i livet och alltid vetat vad jag vill göra”.

– Musik. Det har jag vetat sen jag var liten, sen mitt första medvetande. Man kan ju träffa människor som till synes har allting i livet, men så letar de efter nåt dom älskar. Jag har alltid vetat.

Han har lagt mycket annat i livet åt sidan för att kunna hålla på med det, men har svårt att sitta och va ”en konstnär som säger att det kostat så mycket, för jag tycker jag fått så otroligt mycket”.

– Visst, jag drar inte in jättemycket pengar, jag har inget sommarhus, ingen bostadsrätt, ingen pension, ingen extrapeng, inget sånt. Och är helt ointresserad av det också. Jag vill inte ha den typen av trygghet i mitt liv, jag vill inte ha nåt av det.

En annan stor förändring i Jonas Lundqvists liv för tillfället är att han fått oceaner av tid till sitt förfogande nu när hans dotter – hon finns vid hans sida i hyllade SVT-dokumentären ”Ner till min far” som kom förra året - blivit tonåring och deras relation förändrats.

– Man stängs ute ganska fort. Men jag är samtidigt stolt: ”shit, nu är hon på väg här”. Men tiden det frigör plötsligt… Från att ha hängt hela helger och käkat middag och ▶▶▶

så, nu frigörs sju timmar per dag, och hela helgerna.

I somras tågluffade de tillsammans. Tio dagar. Han visade henne Berlin. Och Innsbruck.

– Vi hade inga planer, bara flummade runt, tog tåget rakt ner bara. Det var helt fantastiskt. Sen när vi kom hem var den bubblan borta. Så jag har tänkt mycket att man kanske borde skaffa hund eller nåt…

Han vänder sig om, nickar mot huset på andra sidan. Och berättar om en granne mittemot, de hälsar ibland på gatan. När Jonas Lundqvist hade familj brukade han tänka ”fan vilken loser, han går runt ensam med sin hund”. Nu känner han mera att ”wow… jag är på väg att bli min granne”.

– Jag fattar att han har hunden. Han kanske inte orkar med mer kärlek, mer interaktion, han får aldrig besök. Men jag känner att va fan, det är väl helt ok, det är väl ett ok liv.

Som pappa till en nybliven tonåring känner han också att han nu fått en ny, viktig uppgift.

– Att finnas här hemma så hon har nån att slå emot, ett filter. Att va den trygga, tråkiga konstanten. Bara va helt vanlig.

När fotograferingen på innergården är avslutade upptäcker Jonas Lundqvist att vi är utlåsta – eller inlåsta – på den. Men han ser att fönstret till dotterns rum är öppet så han klättrar upp och in genom det och kommer runt och öppnar. Och stöter på en granne på vägen. Som fått jobb i Rom precis men jobbar hemma för tillfället, ska dit om några dagar. De blir stående i dörren till gården och pratar.

– Rom är världens bästa stad. Trastevere bästa området, det finns fortfarande anarkism där. Du älskar ju Nick Cave – om han skulle komma till Rom är det där han skulle va.

”Jag fattar att han har hunden. Han kanske inte orkar med mer kärlek, mer interaktion.”

Eller… han skulle varit där under Birthday Party. Nu kanske han mer tillhör Coloseum, eller Vatikanstaten.

Vi går in vid sidan av Matteus kyrka, fotograf Bergmark har sett en mur och en trappa där som kan vara användbara.

Jonas Lundqvist tänder en cigarett och sätter sig på översta trappsteget.

Det står tre unga män runt hörnet på gården en bit in, röker, en ölburk går runt. Medan det fotograferas kommer en man från kyrkan ut och ber de tre unga männen gå, det är kyrkans mark och man får inte röka där. ”Men han rökte ju”, påpekar en av männen och nickar mot fotograf Bergmark och Jonas Lundqvist som nu befinner sig en bit längre bort och tar bilder. Det hjälper inte, de ombeds gå.

När han kommer tillbaka frågar han var de tog vägen. Jag berättar att de ombads gå för att de rökte.

– De där var ju mitt folk. Det hade räckt att de haft kostymer på sig så hade ingen kört bort dom.

Vi blir stående på trottoaren på Dalagatan och kommer återigen in på ämnet tennis som vi talat om tidigare – om enhandsbackhand och Björn Borg och den synnerligen motoriskt avancerade serverörelsen.

– Jag skulle kunna prata om serven i tennis sex-sju timmar. Om hur vackert den är uppbyggd, hur varenda centimeter av den och allting i den har utvecklats från spelare till tränare, att det bara är information som vi tränare för vidare.

Han berättar om en övning som Björn Borg – han brukade hänga i hallen tidigare, ”nu är det nåt år sen jag såg honom” – visat dem och som alla tränare i hallen använder. Man står på ett knä och har racketen på ryggen, tränar på bollträffen, armens rörelse, katapulten, nöter in det i muskelminnet. Han går ner på ett knä och visar.

– Han stod på knä i Monaco och gjorde tusen såna.

Jonas Lundqvist slår själv backhand med en hand. Och berättar att det är ett slag på utdöende – i år är första gången som ingen spelare med enhandsbackhand kom till semifinal i en Grand Slam-turnering.

– Det är skitsorgligt. Det är svårare i början, man får inte samma utvecklingskurva, men det är ett hårdare slag. Och kanske det vackraste en människa kan göra.

Jonas Lundqvist måste i väg. Vill bara poängtera en sak innan han går, så att det inte uppstår eller kvarstår någon oklarhet

– Jag är inte helt nykter nu. Jag vill inte ha det här att jag går ut och säger det och sen ser nån mig ta en öl nånstans, sen ska jag gå runt och stå till svars för det… jag letar min väg. Jag måste ju hitta min väg i det här. ■

Jonas Lundqvist

■ Född: **29 april 1980 i Göteborg. Bott i Stockholm sedan 2009.**

■ Gör: **Musiker, sångare, låtskrivare, tennistränare med sin egen klubb TK Örnen, bildad 2011. Före detta trummis i Bad Cash Quartet.**

■ Aktuell: **Med sjunde skivan på svenska under eget namn, *Noll personlig utveckling* som kommer ut 23 oktober. Åker på turné i höst, spelar på Katalin i Uppsala 14 november och på Fållan i Slakthusområdet 12 december.**

DET POLITISKA LANDSKAPET

Jag vill komma med en anekdot som hände för precis fyra år sedan. Jag steg av min buss på Medborgarplatsen. Där på podiet stod ingen mindre än Jimmy Åkesson och enligt mig spelade apa. Jag bad då de som stod där framför podiet att höja sina röster då de stod förvånansvärt tysta. Själv blev jag så arg då han enligt min uppfattning var mycket nedlåtande mot icke infödda svenskar. Det var många somalier som var där och jag tog upp en frukt och kastade på honom, en något barnslig handling men jag lovar att den kändes mycket skön. Jag förstod ju att vårt samhälle skulle förändras från grunden i och med Kristersson och kompanis svek.

Det hade ju låtit som att deras ideologier förhindrade dem från att samarbeta med SD. Ja men det visade sig ganska snart att dessa ideologier bara var en chimär. Sedan skyllde de partier, som uppenbarligen helt saknar skrupler och inledde samarbetet som kom att kallas Tidöavtalet, på svenska folket. Min fråga till er är hur främlingsfientliga partier så lättvindigt kunde säga att de nu var tvungna att göra detta på grund av att svenska folket röstat på dem. Hur kan man då innan valet påstå att deras ideologi förhindrar dem att samarbeta med detta kontroversiella parti? De så kallade övertygelser de på högerkanten sade sig ha redan från början var en lögn med modifikation. För Moderaterna var statsministerposten viktigare än någon som helst annan behjärtansvärd fråga.

Frågan är om Magdalena Andersson kan vända skutan. Tyvärr anser jag att ideologer som Olof Palme och Anna Lindh saknas i denna generation och skulle de finnas skulle det politiska landskapet se helt annorlunda ut, tror och hoppas jag. Vi hoppas på bättre tur när nästa generations politiker.

Magdalena H 456

TACK FÖR TÅLAMODET

Gud är min ledsagare nu i mitt liv, har svårt att tänka att jag levt utan honom så länge. Trots att jag då och då var i tvivel, fastän att jag både hållit i och deltagit i tvivelmöten i Citykyrkan ett par gånger. Det var så givande för mig och förhoppningsvis för många andra.

Mitt eget tvivel blev med tiden nästan helt utsuddat.

Jag tackar dig, Gud, för ditt tålamod med mig. Jag känner mig så oerhört trygg just nu och hoppas att det ska vara hela livet. Jag ber om ditt beskydd och din uppmuntran, visheten och din fromhet. Jag är oerhört glad för att jag vågat öppna upp och på så sätt kommit närmare Gud. Att våga lämna över och släppa kontrollen.

Jag minns tillbaka hur vilsen och uppgiven jag var, visste inte om jag skulle gå till vänster eller höger. Jag var rädd och kände mig själsligen uttömd. Jag kämpade bara för att hålla näsan ovanför vattenytan. Jag kommer ihåg den dagen jag bestämde mig för att nu är det nog, jag orkar inte mer. Jag kände en kurator på Bytet och hon frågade mig: ”Vad vill du, Ditte?”. ”Jag vill ha sinnesro och en dörr som jag kan stänga om mig”. ”Det första kan jag inte hjälpa dig med, för det måste du finna själv. Däremot kan jag hjälpa dig med det praktiska”.

Och på den vägen är det.

Detta var åtta år sedan och nu på måndag får jag överta lägenheten. Tack alla ni som hjälpt mig på vägen.

Ditte

TROLL

Läser om troll som hatar människor för att de skär sår i jorden, lämnar spår av hår efter sig och tar död på allt levande.
Läser om en kung vars händer är knivar och kräver skogen där trollet har sin håla.
Läser om trollets hämnd, om djurens lidande och jordens förfall och om en Gud som äts via jordmånen, slickas av stenarna, andas in.
En suggestiv beskrivning av klimatkrisen av dansken Rasmus Daugbjerg, född 1993. Boken heter Troll.

LO

Illustration av **Victoria Sjölund**

VI STÖDJER
SITUATION STHLM
2BK ARKITEKTER / WWW.2BKA.SE

2BK

FREDRIK SANDBERG/TT

Text **Gerd Eriksson** Foto **Magnus Sandberg**

ÖSREGN STHLM

I somras kom det 19,2 millimeter regn under en timme i Stockholm – den tredje största regnmängden på så kort tid under 2000-talet. Hur rustar staden för skyfall? Och hur kommer det sig att huvudstaden är så bra på att mäta regn?

Stockholm har troligen de längsta obrutna nederbördsserierna i världen med observationer från en och samma plats. Första mätstationen som sattes upp i Observatorielunden 1756 är fortfarande i bruk. Den kom dit tack vare astronomen och matematikern Per Wilhelm Wargentin som gjorde sina väderobservationer där. Mätstationen har stått på exakt samma plats sedan dess.

– Från början var mätningen manuell, men 1996 blev avläsningen både automatisk och manuell. Sedan 2024 är den helt automatisk säger Magnus Joelsson, klimatolog på SMHI, den myndighet som ansvarar för stationen i dag.

Han berättar att regnet som faller över stan är av två typer. Antingen är det stratiform nederbörd – fronter av lågtryck som faller över stora geografiska områden i flera timmar eller dagar.

De sker oftast under vår och höst.

Eller så är det konvektiv nederbörd, som bildas när solen värmer marken så att varm, fuktig luft stiger uppåt, kyls av och kondenserar till moln och regn. Den konvektiva nederbörden kommer ofta i form av skurar under sommaren.

Det är de regnen som ofta blir skyfall.

Enligt de historiska mätningarna i Observatorielunden vet vi att det kom hela 68,3 millimeter regn under ett dygn den 16 augusti 1903, då var det få stockholmare som gick torrskodda. Nionde maj 1910 var också en regnig dag i huvudstaden, då föll det 46,3 millimeter.

”JAG KAN KÄNNA EN VISS ÖDMJUKHET INFÖR LÅNGA OBSERVATIONSSERIER.”

Den meteorologiska stationen i Observatoriekullen är den äldsta i världen som fortfarande är i gång. Den har stått på exakt samma plats sedan 1756.

– För att veta hur klimatet ser ut framöver behöver vi också veta hur det sett ut bakåt och hur det påverkat människor. Därför är de historiska observationerna viktiga för oss. Jag kan känna en viss ödmjukhet inför långa observationsserier. Det är en person som tagit på sig stövlarna och gått ut och mätt på vissa platser flera gånger om dan, säger Magnus Joelsson.

Han säger att de långa mätserierna tydligt visar att vi är inne i en klimatförändring där det både blivit varmare, torrare och blötare. Uppvärmningen gör att avdunstningen ökar

1. Stockholms Universitet har fått lov att sätta upp testutrustning för en ny metod att mäta föroreningar i luften. Inuti varje skål finns ett skum där föroreningarna fastnar. Utrustningen kallas lite skämtsamt ”Tre kronor”.

2. Länsstyrelsen har satt upp sex plastflaskor med trattar för att mäta om det är PFAS i regnvattnet. PFAS är en slags evighetskemikalie som inte bryts ner, och lagras i miljö och levande organismer.

3. Nederbördsmätaren är en Tipping Bucket. Vattnet leds ner till en vippskål, när ena sidan fyllts med en bestämd mängd vatten slår skålen över. Då skickas en elektronisk impulssignal till en datalogg.

4. Det ser ut som en hög med tallrikar, men innehåller både en termometer som mäter temperatur med hjälp av en platinatråd och en hygrometer som mäter luftfuktighet via en sensor. Även lufttrycket mäts.

och torkar ut marken och varm luft rymmer mer vatten, när det kondenserar i atmosfären faller det ner som regn eller snö om dropparna blir tillräckligt stora. Och delarna av stan där det är mycket sten, betong och begränsad växtlighet är extra känsliga för kraftiga regn och skyfall.

Stockholm stad har pekat ut Östermalm som ett kritiskt område.

En stadsdel med många hårda asfalterade ytor som dessutom ligger högre än grannstadsdelen Norrmalm. Det blir stora vattenflöden nedströms vid kraftiga regn med risk för översvämningar av både brunnar och ledningar.

”BIRGER JARLSGATAN LEDER NU ALLT VATTNET VIDARE MOT NYBROVIKEN.”

Källare och skyddsrum riskerar att vattenfyllas och Stureplan, Norrmalmstorg och Berzelii park kan bli stående i vatten.

Därför jobbar Stockholms stad med kontrollerade avrinningsvägar. En av dem är Birger Jarlsgatan.

– Den har historiskt varit ett vattenstråk med öppet dike, som stan successivt förlade under mark när stan byggdes ut. Birger Jarlsgatan leder nu allt vattnet vidare mot Nybroviken precis som vattenstråket i äldre tider gjorde, säger Jonas Althage, skyfallsstrateg på Stockholms stad.

Där Östermalmsgatan möter Birger Jarlsgatan har Stockholms stad byggt ett skyfallstorg som bromsar upp regnvatten som ▶▶▶

FAKTA 01 – REGNETS MÅTT GENOM TIDERNA

■ Från början mätte man regn i svenska decimaltum. 1859 kom det internationella måttenhetssystemet SI, man mätte sedan i millimeter regn per minut.

FAKTA 02 – REGN I FRITT FALL

■ Regndroppar faller 5–9 meter per sekund. Stora droppar faller snabbast. Eftersom de består av vatten väger en liter regnvatten ett kilo.

FAKTA 03 – SKYFALL

■ När det faller minst 50 millimeter på en timme, eller 1 millimeter regn per minut.

FAKTA 04 – REGN PÅ METERN

■ En millimeter regn motsvarar en liter vatten på en kvadratmeter.

FAKTA 05 – STOCKHOLMS NEDERBÖRDS-REKORD (i mm/månad)

ÅR	NEDERBÖRD
1808	251,0
1857	215,0
1960	192,4
1794	180,0
1910	174,1
2012	159,7
1885	143,5
1999	116,7
1909	98,5
1959	90,6
1808	88,0
1898	84,9

kommer forsande nerför den sluttande gatan. Ett vattenmagasin under torget rymmer 120 000 liter vatten. Där finns också nya växtbäddar med biokol som absorberar vatten, likaså är det träd planterade.

Ett stenkast därifrån ligger Jarlaplan. Tidigare var det en plan park. Nu har Stockholm stad gett den en rejäl nedsänkning på 1,8 meter med trappsteg och planteringar som fångar upp vattnet, 120 000 liter där också.

På en bänk sitter två herrar, den ena har besökt parken i 19 år och tycker att rädslan för regn är överdriven, ”Det kommer aldrig att bli som i Thailand här”, säger han. Men båda intygar att den nya parken är fin. Det är Stockholms första renodlade dagvatten- och skyfallspark.

I Humlegården finns det underjordiska fördröjningsmagasin under gatplattorna på gångvägen, berättar Jonas Althage. Fördröjningsmagasinen sväljer 2 000 kubikmeter vatten så att gator och torg längre ner i city avlastas.

”DÅ PLATTAS REGNDROPPEN UT PÅ UNDERSIDAN, BLIR KONKAV OCH LIKNAR ETT HAMBURGERBRÖD.”

ISTOCKPHOTO

Tycker du att Stockholm är bra, eller väl rustat för kraftiga regn och skyfall?

– Stockholm har precis som de flesta andra större städer stora utmaningar med skyfallsrisker. Med pågående klimatförändringarna inträffar sannolikt de allra största konsekvenserna en bit in i framtiden Riskerna finns i dag, men är lite lägre. Det krävs att kommunen, myndigheter, företag och fastighetsägare anpassar sig till framtida risker och fortsätter arbetet med att hantera de risker som finns redan i dag.

Både Hötorgets och Solna Centrums t-banestationer översvämmades i somras när vatten rann ner i biljetthallarna. Trafikförvaltningen har analyserat hur ett förändrat klimat påverkar kollektivtrafiken där översvämning vid kraftiga skyfall är en risk.

– Extrema klimathändelser kan få allvarliga konsekvenser för delar av kollektivtrafiken genom översvämning av tunnlar, skador på banvallar och långvariga trafikstopp, säger Natalie Nordenswan på Trafikförvaltningen.

Gradängerna, trappavsatserna, på Jarlaplan är av granit. Vattnets som samlas leds in vartefter i vattenledningarna under marken. Växterna i planteringen är vädertåliga och främjar biologisk mångfald.

Åtgärder som utretts är bland annat skalskydd vid stationernas entréer och hissar som hindrar att vatten tränger in i stationen. Skalskydden är en slags fysiska barriärer.

SMHI har regnmätare på flera platser i Stockholm och Miljöförvaltningen har egna. En på taket vid Wollmar Yxkullsgatan, högt ovanför Beroendecentrum och sprututbytet. Den andra är i Högdalens industriområde.

Mätarna rapporterar in automatiskt timme för timme, dygnet runt, året runt sedan början av 1980-talet. Vi följer med Sanna Silvergren som är miljöutredare på SLB Analys, en del av Miljöförvaltningen, när hon ska upp och kolla till utrustningen.

Regnmätaren är en stor vit tratt med en vit bunke nunder.

– Det är en Tipping Bucket. Vattnet passerar genom ett filter och ett munstycke och droppar sen ner i ena halvan av ett tvådelat vippkärl. När ena sidan av kärlet har fått tillräckligt mycket vatten blir den tyngre och tippar. Varje tippning motsvarar en viss mängd regn. Vattnet töms ut och andra sidan hamnar under munstycket. Sen börjar samma process om igen.

Sanna Silvergren står obekymrat i blåsten på taket och kollar utrustningen. Förutom att mäta regn mäter stationen också andra meteorologiska data som temperatur, vind och luftkvalitet.

Under den meteorologiska stationen på taket finns utrustning som tar emot data. Den grå apparaten mäter storleksfördelningen på mindre partiklar i luften.

– Det är på förslag att det här ska bli en urban superstation. Enligt ett nytt EU-direktiv ska det finnas en sån per tio miljoner invånare i varje land. Sveriges kan hamna här. Vi vet inte när beslutet tas av regeringen, men enligt direktivet ska mätningarna påbörjas så snart de införts i svensk lagstiftning. Det borde ske i december i år.

Hur ser egentligen en regndroppe ut då?

De avbildas ofta i formen av en tår. Men små regndroppar med en radie på mindre än 1 millimeter är klotformade och ytspänningen står emot trycket från luftens undersida när den faller. Magnus Joelsson, klimatolog på SMHI, berättar att när droppen blir större, ungefär 4 till 5 millimeter, ökar fallhastigheten och trycket på undersidan blir också större.

– Då plattas regndroppen ut på undersidan, blir konkav och liknar ett hamburgerbröd. ■

Hemlöshet. Stort behov av vård- och omsorgsboenden för äldre. Ett nytt Gamlebo planeras.

MÄNNISKOR ÖVER 65 år har blivit fler på Stockholms stödboenden. Samtidigt är det lång kö – två till tre år – till Gamlebo, stadens enda vård- och omsorgsboende för personer i hemlöshet. Nu planerar staden att öppna ytterligare ett boende.

– 33 personer står i kö till Gamlebo, men mörkertalet är stort. Min erfarenhet är att socialsekreterare inte ställer sina klienter i kö, för det känns lönlöst. I stället hittar de andra boendelösningar, säger Therezia Stefanzdotter Wirén, enhetschef på Gamlebo, som riktar sig till äldre personer i hemlöshet med psykisk ohälsa, skadligt bruk eller beroende och omvårdnadsbehov.

Här finns 29 lägenheter och de boende får bo kvar livet ut.

– Vi har även palliativ vård. Man behöver inte flytta när man blir sämre.

Alternativet för andra äldre är ofta stödboende, som egentligen är tänkt som en tillfällig insats innan personen kan gå vidare till mer självständiga boenden.

Just nu bor 139 personer över 65 år på tillfälliga boenden i staden. Antalet har ökat över tid.

– På icke stadigvarande boenden lever äldre i ovisshet om hur länge de får bo kvar. Det kan vara svårare att få rätt vård, omvårdnad och hjälpmedel. Risken är att sjukdomar som diabetes och hjärt- och leverproblem inte upptäcks. De lever inte så länge, säger Therezia Stefanzdotter Wirén.

Under 2025 utredde Socialförvaltningen förutsättningar för boende för äldre personer med samsjuklighet. Äldre personer tenderar att bli kvar på stödboende, där det är en utmaning att tillgodose deras omvårdnadsbehov.

Det finns också personer under 65 år med motsvarande behov. En längre tid i hemlöshet kan innebära ett snabbare åldrande.

– Alla äldre behöver inte vård och omsorg i den utsträckningen som finns på Gamlebo, men vi ser helt klart att äldres behov måste mötas. Nu löser man det med hemsjukvårdsinsatser på boendet. Det behövs tillgänglighet, rullatorer och rullstolar, samt personal med omvårdnadskompetens, säger Linn Hemmingsson, utredare på Socialförvaltningen.

Hon säger också att det är extra viktigt för äldre att ha ett stabilt boende och inte behöva flytta runt.

– Funktionsförmågan försämras av omställningen. Men i dag är det brist på platser med kvarboendeprincip.

Socialförvaltningen fick i år i uppdrag att förbereda uppstart av ytterligare ett boende för äldre. Trygghets- och socialborgarråd Alexander Ojanne (s) uppger att ett ”Gamlebo 2” är på gång i Stockholm.

STOCKHOLMS STAD

”Det borde vara en mänsklig rättighet med tak över huvudet.”

– Med den kö som finns nu till Gamlebo är risken att människor blir ännu sjukare eller dör innan de hinner få en plats, säger han.

När kan ett nytt boende bli aktuellt i Stockholm?

– Förhoppningsvis under 2027.

Behovet har signalerats i flera år. Varför har det dröjt?

– Under förra mandatperioden gjorde vi flera satsningar för att få ner hemlösheten, bland annat fler vuxenuppsökare, förstärkt vräkningsförebyggande arbete och ett helt nytt boende med bostad först-enheter. Det har bidragit till att hemlösheten minskade med nästan 400 personer. Ett nytt äldreboende blir nästa steg.

Det är inte heller vilket äldreboende som helst som fungerar för målgruppen. Forskning vid Lunds universitet påpekar att äldre personer med alkohol- och drogproblem och psykisk ohälsa passar dåligt ihop med de insatser som hjälpsystemet kan erbjuda. Forskarna lyfter behovet av en boendemodell som kombinerar tolerans och omhändertagande.

Gamlebo är ett så kallat drogtolerant boende.

– Vi jobbar med skademinskning. Man behöver inte prestera för att få en permanent bostad, man behöver inte förtjäna ett hem. Det finns inte en massa regler som gör att man riskerar att åka ut. Det ska förstås inte vara helt utan kontroll, men jag tycker inte att det ska vara villkorat. Det borde vara en mänsklig rättighet med tak över huvudet, säger Therezia Stefanzdotter Wirén. ■

ÄLDRE I HEMLÖSHET

■ I Stockholms stads senaste hemlöshetskartläggning, 2024, var 2 196 personer hemlösa i kommunen. 8 procent av dem var 65 år och äldre – 167 personer. Det är en minskning med 10 personer från 2022.

■ Av dem befann sig 58 personer i en akut boendesituation, varav 12 sov ute.

■ 102 personer hade en lite mer stadigvarande boendesituation – stödboende, träningslägenhet eller HVB-hem.

”De hinner väl dö innan de får en plats”

Situation Sthlm-säljaren Peter Boström är 63 år. Han behöver inte ett boende likt Gamlebo än, men reagerar på kötiden.

– Det är katastrof såklart. De hinner väl dö innan de får en plats. Finns det inte platser för dem är det fel på nåt. Man måste ha ett ställe att pausa. Dessutom vet man att människor blir äldre och äldre idag. Men alla är olika.

Hur ser din boendesituation ut?

– Jag har haft bostad nästan hela livet, varit privilegierad på så sätt. Men nu lånar jag oftast en säng hos nån. I bästa fall. Annars får jag hitta på nåt annat, leta nånstans att lägga mig. Eller strunta i att sova.

Han säger att han fått hjälp av socialtjänsten tidigare, men att han inte har någon kontakt nu. Han menar att han inte ”tillhör kategorin”.

Hur ser du på framtiden, när du blir äldre och har andra behov?

– Jag har inte tänkt på det, jag kämpar day by day. Men då kanske jag har gått i väg av andra orsaker. Det är reality.

ISTOCKPHOTO

Alkohol kan påverka ungas mående åt båda håll

Alkohol och andra substanser, till exempel cannabis, kan påverka ungas välbefinnande både positivt och negativt. Det visar en ny studie från Stockholms universitet.

Forskarna följde 29 unga mellan 2017 och 2023, för att se hur alkoholvanor hänger ihop med välbefinnandet över tid.

Deltagarna beskrev att alkohol kunde göra det lättare att vara social, flirta och känna sig fri, eller ge en paus från stress och grubbel. Men ett mer omfattande drickande kunde följas av ångest, sorg, skam och rastlöshet.

– Det som skiljer den här studien från tidigare studier av ungdomars droganvändning är att de senare ofta fokuserar på negativa effekter, säger Jukka Törrönen, professor i folkhälsovetenskap, i en artikel på Stockholms universitet.

Forskarna anser att en nyanserad bild behövs för att förstå ungas användning och för att inte missa att effekterna kan vara komplexa och motstridiga.

Erfarenheterna fick deltagarna att med tiden ompröva när, var och hur mycket de drack. Även arbete, relationer, psykiskt mående och sociala sammanhang spelade roll.

– Ungdomarna lär sig gradvis att väga för- och nackdelar och hantera de ambivalenta effekterna, vilket påverkar deras användningsmönster.

Utställning om kvinnors hemlöshet

Foton av och med kvinnor i hemlöshet ställs ut på Marie Cederschiöld högskola. Tillsammans med forskare, sjuksköterskestudenter och en fotograf skildrar de sina erfarenheter genom bilder och texter. Utställningen är en del av forskningsprogrammet The SHE Program, om livsvillkor, hälsa och samhällsdelaktighet för kvinnor i hemlöshet, där de själva deltar i forskningsarbetet.

Fotoutställningen ”Dold i det dolda” visas på kvällen den 5 oktober.

150

personer, minst, hoppas Ny Gemenskap och Stockholms FN-förening samla till Hemlöshet- och hälsagången 10 oktober. Manifestationen går från Sergels torg till Odenplan, där det blir tal och livemusik.

22

procent har ansökningar om skuldsanering från personer över 65 år ökat sedan 2023. Samtidigt har de minskat med 32 procent från gruppen 18–30 år.

ORD FRÅN GATAN

”Jag trodde det var nedförsbacke till Skåne och uppförsbacke till Norrland.”

Thomas von Bohjort, intervjuad under vinjetten Min plats, # 151 mars 2010. Han växte upp vid Odenplan och var enligt egen utsago en riktig asfaltunge.

HALLÅ

Lägesrapport från en säljare

PRIVAT

Det nygifta paret har beslutat sig för att ta namnet Löfgren.

”Det känns underbart att va gifta”

Efter att ha varit ett par i sju år, har nu Chris Löfgren och Victoria Berggren gift sig. Utomhus. Vid Högalidskyrkan.

Datumet för vigseln, är det valt av en specifik anledning?

– Ja, Chris fyller år då, han fyllde 62 på vår bröllopsdag. Så vi slog till då, dagen har inget att göra med när vi träffades eller så. Vi har varit förlovade i säkert fem år. Vi har sparat pengar i ett kuvert vi skulle ha till bröllopet.

Vems idé var det att gifta sig?

– Bådas. Det var inget sånt där att jag stod på knä och friade eller så, vi bara bestämde att vi skulle gifta oss. Du var kanske mest angelägen.

– Ja, jag har ju varit gift tidigare, men det räknas inte, då var jag så nergången på heroin. Nu är det rätt och en nystart, en ny början.

Varför blev det där och den prästen?

– Kyrkan och prästen Ewa Munther står varje torsdag vid Hornstull, där vi säljer tidningar, och delar ut kaffe och kakor. Vi började prata med henne för nån månad sen och berättade att vi sparade pengar och ville gifta oss men inte hade råd med Stadshuset. Då sa hon att hon kunde viga oss gratis.

ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Läser tidningen på väg hem till Norrbotten. Tänker att vi har det bra där. Storstan i all ära men skönt att komma hem.”

”Det är fint och inspirerande att se dig stå vid stationen varje dag. För oss i folkvimlet blir du ett bekant och känt ansikte som på något sätt gör att jag känner mig mer rotad i staden, där jag inte känner så många.”

”Perfekt att du dök upp när jag gick och tänkte att jag vill köpa nya numret.”

”Du anstränger dig och jobbar hårdare än alla som du ser gå till jobbet om dagarna.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren Ditte tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

Gemenskap i vardagen och *betydelsefulla* samtal

Vi i Bromma församling finns här för dig i livets alla skeenden. Välkommen till oss för en stunds gemenskap och en kopp kaffe!

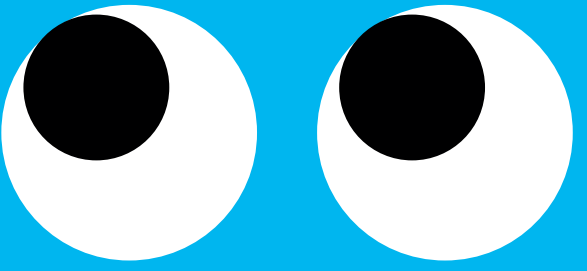
Svenska kyrkan | Bromma församling

Du hittar information om våra mötesplatser på svenskakyrkan.se/bromma eller via växeln 08-564 355 900

Fri entré

Vem bryr sig?

En utställning om civilkurage och åskådarens roll. För barn i åldern 9–12 år.

Forum för levande historia

Stora Nygatan 10-12,
Gamla stan, Stockholm
levandehistoria.se

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

Playground

RIVAL

Stockholmshem

YTTEC
SLIPAR LAGAR BETONGGOLV

Plockmatic Group

Parkman

STOKAB

Trona
Patentrådgivning AB

perido

SAHRA

Svalner Atlas
Advisors

Trophi

playground
music

SANDART

Svenska
kyrkan
Bromma
församling

TURLOCKS
MÅLERI

precio
fishbone

SBAB!

Svenska kyrkan
GUSTAVSBERG–INGARÖ

upsales

preem

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFACKET

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

Development

SESAMY

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Vasakronan

PROJEKTSTABEN

SIRIUS
POINT

SVENSKT NÄRINGSLIV

vesterlins

PROLEGIA

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

VVAB
Vintervikens Installation AB

pryme
GLOBAL

Skarpnäcks
Gården
H-huset

Swegon

Visible Works

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLJNING

SKÅVSJÖHOLM

Sympa

VårOmtanke

Q-GRUPPEN

SK
SJÖKVIST & KONRADSSON
RÖRINSTALLATIONER AB

SYSTEM
BOLAGET

RAMBØLL

Sorundahallarna

söder
tandläkarna

Värmex

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

Spoon

Tapwell

WALLENSTAM

RAMIRENT

STAGEFRIGHT
STAGEHANDS & MEDICS

T&P

WALLFAST

RETURPACK

Stockholms Bulkhamn

TL BYGG

WENANDERS

Kim Ekbergs nya film *Doggerland var den* enda svenska titel som valdes ut till Berlins filmfestival.

IMPROVISERAD FEEL-GOOD MED AMATÖRER

Den experimentella regissören Kim Ekberg är aktuell med *Doggerland*, en svartvit feel-good som improviserats fram med amatörer.

FILM Redan innan Kim Ekbergs nya film *Doggerland* har hunnit ha premiär i Sverige har den fått internationell uppmärksamhet. Filmen valdes nämligen ut som enda svenska titel till Berlins filmfestival.

– Det var väldigt roligt. Den uppmärksamheten är ju jättevik-tigt för den här typen av film som är ganska marginell, för det är ju ganska svårt att få finansiering.

När Kim Ekberg beskriver sin film som "marginell" beror det på att den spelats in utan manus, och förlitar sig på improvisation av skådespelarna, som dessutom är amatörer. Själv kategoriserar han filmen som en svartvit, experimentell feelgood. Att den spelats in i svartvitt är för det enhetliga intrycket, som är svårt att uppnå på en liten budget.

– Jag brukar ha lite förberett men i bästa fall så kör vi bara på feeling. Vi filmar i omgångar och däremellan klipper jag, då ser jag vad mer som behövs i tidslinjen. Dramaturgin föder sig själv.

Doggerland handlar om den vuxne Alf (John Holm) som fortfarande bor hemma hos sin överbeskyddande mamma Monica (Anita Holm). Som efternamnen antyder är de också mor och son på riktigt. De båda dök först upp i bakgrunden av hans film *XXL* från 2024, och på deras eget initiativ intar de nu huvudrollerna.

– Det gäller att se till att det är en trygg miljö. Vi testar oss fram och vet ju att vi får misslyckas också. Det måste vara så jävla jobbigt i en vanlig film, att det är en kedja av händelser som är avhängiga av varandra. För oss går det mesta att klippa bort.

***DOGGERLAND* ÄR TILL** stor del inspelad i Norrköping, som en protest mot nedskärningarna i kulturbudgeten som staden har gjort. Dessutom figurerar även Bredäng, ett praktiskt val från Kim Ekbergs sida eftersom han själv bor där. Med sitt arbete vill han slå ett slag för det mer intuitiva filmskapandet.

– Mycket film kan kännas överlagd, och det är ju produktionsapparaten som gör att allt är så kontrollerat. Det är många aspekter av livet som helt osynliggörs i nån form av strömlinjeforming som jag inte tror att folk har bett om. Allt ska vara så begripligt och ha ett tydligt budskap.

Filmens titel är tagen från det landområde som på stenåldern band samman Storbritannien med det europeiska fastlandet, innan det sjönk. Det är en händelse som får Kim Ekberg att tänka på det klimathot vi står inför. Som motbild vill han visa det fina i vår tillvaro.

– Vattendroppar i en regntunna, baka bröd eller plocka blommor, sånt jag tänker livet främst består av. Minsta sak på jorden är ju rätt storartad, bara man tittar på den nära ett längre tag.

EMMA THIMGREN

Teater Galeasen sätter upp **”Vernon Subutex”** i en nyskriven dramatisering av Lucas Svensson, baserad på första delen av Virginie Despentes trilogi. Huvudperson är hemlösa Vernon Subutex, tidigare ägare till skivbutiken Revolver som gått i konkurs. ”Vernon Subutex” är regisserad av Natalie Ringler, premiär 5 oktober.

MATS BÄCKER

Monologen är berättad ur perspektivet av 15-åriga Aisha och framförs av skådespelerskan Nina Rashid.

FREDRIK AUGUSTSSON

Knäckt koden med opera

Vem fan gillar opera? Den frågan ställer sig regissör Bahar Pars i sin nya musikmonolog på Folkoperan.

OPERA Bahar Pars är mest känd som skådespelerska, men nu är hon åter aktuell i registolen med ”Vem fan gillar opera?”. Föreställningen har urpremiär 5 oktober på Folkoperan och beskrivs som en blandning mellan en monolog och opera.

– Jag har aldrig kunnat knäcka koden med opera. Jag har känt att det är så elitistiskt. Även efter min klassresa in i kultureliten så har jag känt att operans dörrar är stängda för mig.

Därför vill Bahar Pars nu ta med publiken på sin egen resa där hon försöker närma sig och förstå genren genom sina egna favoritstycken. Monologen är berättad ur perspektivet av 15-åriga Aisha och framförs av skådespelerskan Nina Rashid, som även får sällskap av sopranen Alexandra Büchel, pianisten Maria Rostotsky och en violinist.

– Aisha hör en röst och när hon börjar utforska den upptäcker hon att det är opera, men för att få tillgång till den världen måste hon knäcka koden. Hon inser att människorna är små och känslorna för stora, därför finns opera.

EMMA THIMGREN

Ikoniskt mode på Sven-Harrys

MODE **När H&M gjorde sitt första designsamarbete med Karl Lagerfeld 2004 var målet att göra exklusivt mode tillgängligt för fler. Den uppmärksammade kollektionen blev startskottet för en ny branschmodell och sedan dess har det svenska varumärket gjort en stor mängd samarbeten med internationella namn som Stella McCartney, Maison Martin Margiela och Sonia Rykiel.**

Nu visas ett 30-tal av dessa kollektioner för första gången i en och samma utställning, som lyfter fram skapelserna som en viktig del av vår samtida modehistoria. ”Iconic Collaborations” väljer ut nyckelplagg ur arkivet och tittar genom dessa närmare på de olika modeskaparnas karaktäristiska drag. I samband med utställningen publiceras även en fördjupande katalog. Dessutom hålls samtal, guidade turer och filmvisningar. ”Iconic Collaborations” kan ses på Sven-Harrys Konstmuseum från och med 15 oktober och pågår fram till 4 april 2027.

EMMA THIMGREN

3

decennier firar Stockholms Internationella Poesifestival. Med temat ”Snurra min jord – magi, ekologi, världspoesi” möts poeter från olika delar av världen. På Scalateatern 27 oktober.

Människor först. Event sedan.

Bakom varje lyckat event finns människor. Människor som möts, samarbetar, inspireras och skapar förändring tillsammans. Det är därför vi på Visible Works älskar det vi gör och är stolta över att stötta Situation Stockholm.

Visible Works

TRE KORTA

PRESSBILD

MUSIK

***Vidrig vår,* Dungen**

Tio låtar – med titlar som ”Bouppdelning”, ”Alltid en måndag” och singeln ”En chans till” – om en relation som sakta faller sönder. Skivan som brukligt iklädd en fotriktig, avlusad ljudbild.

PRESSBILD

FILM

Arkipelag

Tre fäder följer med sina tonårsbarn på klassresa. Det går ganska rejält åt helvete, inte så lite beroende på dem. Inspelad på Rögrund i skärgården, årets svenska Oscarsbidrag.

JOSEFINE BACKSTRÖM

BOK

Vi som kom

Sju berättelser om hur flykt påverkar en människa. Med intervjuer av Alexandra Pascalidou och skrivna för barn och unga. Illustrationer av Loka Kanarp.

MARTIN JENEFELDT

Fienden är brist på framtidstro

Dansaren och skådespelaren Gisela Oddsdotter bokdebuterar med *Ride or Die*, om en tjej som placeras på ungdomshem.

BOK En slags *Thelma och Louise*, men om tonåringar i Sverige i dag. Så beskriver Gisela Oddsdotter *Ride or die*, som ges ut både som en roman för vuxna och en illustrerad serieroman för ungdomar. Böckerna skildrar vad brist på trygghet kan göra med en ung människa.

– Jag har funderat mycket på systerskap kontra ensamhet. Vikten av att ha nån som backar en, och vad det gör med en när man inte har det.

Ride or die handlar om 14-åriga Emmy som placeras på ungdomshem, medan hennes gravida storasyster kämpar för att få hem henne. På hemmet träffar Emmy snart 18-åriga Ada och vänskapen får henne att se en möjlig framtid.

– Fienden är brist på framtidstro. Men det är inte bara en mörk berättelse, det finns en framåtanda.

Under arbetet har hon haft kontakt med Knas hemma, en ungdomsorganisation för samhällsplacerade.

– Jag vill att deras röster ska höras mer. Jag hoppas att böckerna kan bredda perspektiv och ge medkänsla för nån man kanske inte förstod tidigare.

MARIA HAGSTRÖM

TIPS
från chefredaktör Ulf Stolt

Stockholm på Substack

LÄSNING På Substack går det att hitta flera olika skribenter med blicken på Stockholm på olika sätt, med både texter och poddar.

Stockholm Weekly är helt inriktad på huvudstaden och tipsar i korta veckobrev på engelska om kultur, konserter, mat, marknader och mindre kända evenemang.

I Arkadien skriver Eric Schüldt lite längre, essäistiska texter om kultur, historia och samhälle, där Stockholm och stadens förändring ofta dyker upp.

Budoarstämning med Lars Anders Johansson blandar kultur och historia och har bland annat uppmärksammat Stockholms stadsbyggnad, 1920-talets huvudstad och Bellmans stad i både poddar och texter.

Arkitekten Jakob Skote skriver om arkitektur och stadsutveckling och har bland annat granskat omvandlingen av Slussen.

Hos Lova Broberg ligger tyngdpunkten på samtida kultur, med reflektioner och tips om konserter, uppläsningar, restauranger och annat som händer i stan. Ingen av dessa substacks, utom Stockholm Weekly, handlar enbart om Stockholm – men tillsammans ger de fem olika bilder av staden.

ULF STOLT

Förra månadens krysslösning.

JAZZFESTIVALEN ÖPPNAR MED **CHRISTIAN GABELS ”1900”**

FESTIVAL I år inleds Stockholms Jazzfestival med det sista kapitlet i Christian Gabels ”1900”-projekt på Konserthuset, där han med minimalistiska melodier och bandspelarbrus skapar ett hypnotiskt scenkonstverk om förra seklet.

Årets jazzfestival pågår från 9-18 oktober med över 300 konserter på fler än åttio scener i Stockholm – i kyrkor, konserthus, klubbar, caféer, bibliotek, hotell och antikvariat – från Vallentuna i norr till Huddinge i söder, Ekerö i väst och Saltsjöbaden i öst.

Bland artisterna märks bland andra Rymden,

PRESSBILD

Momoko Gill, Mica Millar, Tropiques och Richard Bona.

Samma dag som den sista audiovisuella konserten någonsin med ”1900” ges, kommer ett livealbum. ”Konstrukt” består av liveinspelningar från de två turnéer som gjordes 2025.

ULF STOLT

							HARE OCH FÄGEL		KAN NED-SLAGEN REPA	HÄST SOM ÄR ETT	VIKTIG ROMERSK VÄG / VOLLEY-BOLLKLUBB		AB I LONDON	DE HÄRS-KADE I ÖST
							HAR PLAGG EFTER TVÄTT							
							KORT MÅTRE-KOMMEN-DATION				10/3			
							LORRY-GUNNEL		SNODDE / GROVT GRUS				LÖPT RUNT	
ÄLDRE INVÄND-NING		TURBU-LENT TID	KAN DU BLI KALLAD	GÅ ÖVER-STYR / ORD FÖR FREKVENS		FLAXADE FRAM / KAN FRUKTER VARA					FÖRE-FÖRLED / HAR BÄTTRE RESULTAT			
AVLÖNAR DEN LISTIGA FILUREN										TORKAR / GÅR MELLAN LEDER				
									ARTIST-RIMES					
TULLJOBB / TAM JAMARE I HEMMET			BLIR INTE IFRÅGA-SATT / CHAKA						KORTARE KLASS			FATTA MEN INTE FÖRSTÅ / SKALD		
							HON ÄR EN VÄRLDSDEL / FR, LÖ, ...							DEN GÅR PÅ VATTEN
FÖNST-RET	FRÅN BE-UNDRARE / FÖRÄND-RAR			HÖJDA TONEN A / BÖR SPÄRHUND VARA?					TAR KANSKE BILIST	GAMMALT FÖRVALT-NINGSOM-RÅDE				
					ASPIRAN-TER / KVITTA PÅ ETT SÄTT								SISNING-ARNA	
MAT		TAKKRÖN / KAN VARA VASS					BUBO / GER VISST EFTER-TRYCK			LOCKA ROVDJUR / SES KOPPAR I LUFT				
RYSARE AV KING			JARGONG / KAN VÄDER VARA						VARA I VISS FORM / FYLLER PÅ SEINE			TILL NU / TID SOM FYLLS		
						KAN ODLAS / BLÖT FÖRE-TEELSE					GJORDE VI MIDDAG / FUL FISK?			EUFORI
KAN VARA FRANSK							MU-MADAM							
LÄGGER TRÄD-GÅRDS-MÄSTARE TID PÅ				RUN-STENS-ORT				ROND-PLATS				LÖSER DU DETTA		
VRIDA RÄTT						HAN KAN SES I TOWERN				KRÅNG-EL				

©TankesportFoto:Getty Images

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa kors-ordet och skicka in det till oss.
Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

De tre vinnarna belönas med var sitt exemplar av boken *Hemlös – Med egna ord* från 2025. Boken är en samling av säljarnas texter, tidigare publicerade i tidningen under vinjetten ”Med egna ord – säljarnas texter från gatan”.

Kryssvinnare #340:
Per-Erik Waller, Nynäshamn

Iréne Nilsson, Sollentuna

Susanne Åkersten, Tumba

Se förra månadens lösning på sidan 46.

Skicka in ifyllt kryss senast **27 oktober** till:

Situation Sthlm
Torkel Knutssonsgatan 37
118 49 Stockholm

Eller digitalt till:
red@situationsthlm.se

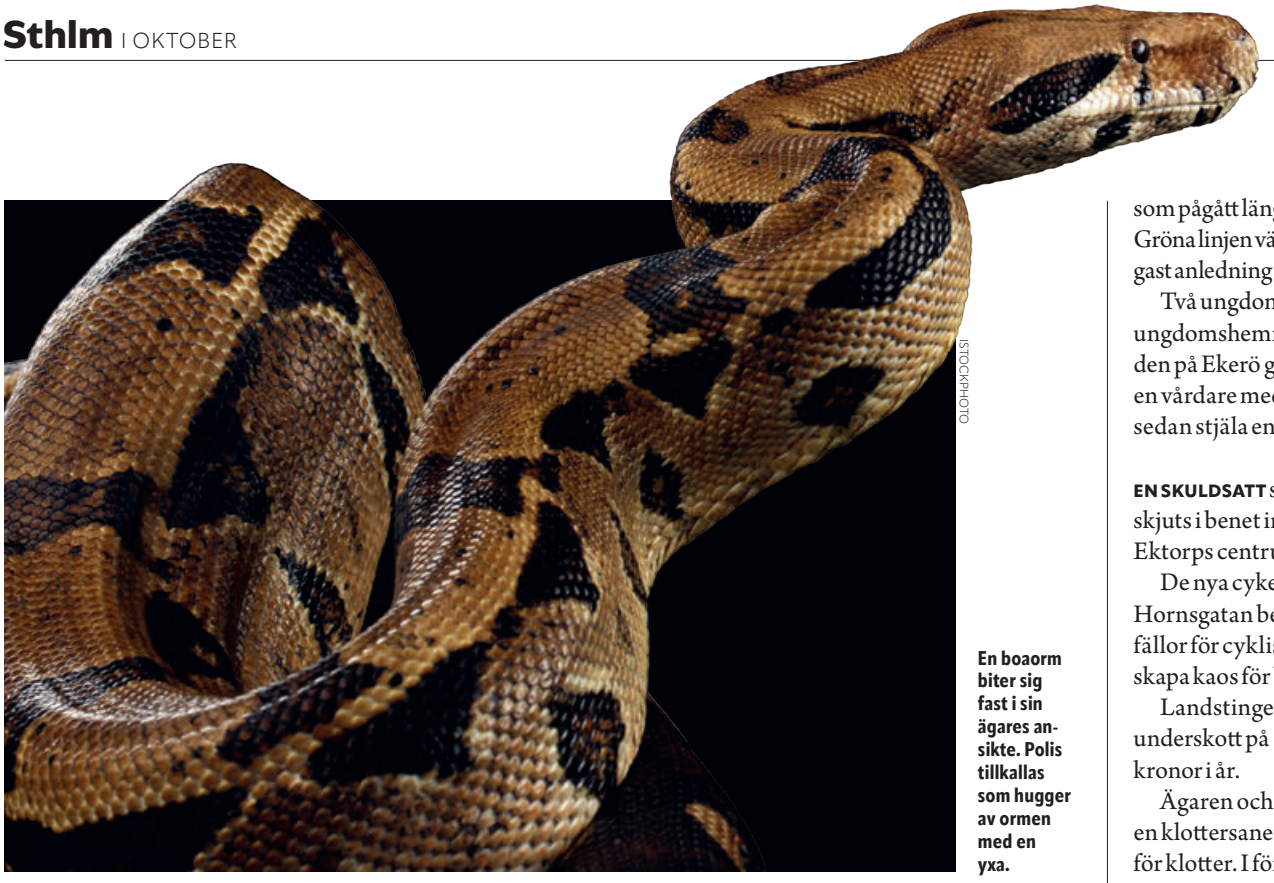
Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Stockholmskrysset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Krysset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSET

ISTOCKPHOTO

En boaorm biter sig fast i sin ägares ansikte. Polis tillkallas som hugger av ormen med en yxa.

Oktober 1999. SM i snapsvisa, dysenteri och klottrande klottersanerare.

INVESTMENTBOLAGET Bure öppnar fem friskolor i Stockholm, ett gymnasium och fyra grundskolor.

Vid uppploppen efter derbyt mellan Djurgården och Hammarby på Råsunda fotograferas ett tiotal poliser som använder det otillåtna greppet att vända på batongen, samt bär svarta ansiktsmasker och övertäckta identifieringsnummer.

En kvinna hittas död, inlindad i en matta, i ett källarförråd i Västertorp. Hon har sannolikt varit död i flera månader.

Botkyrka kommun får pris för sin skolmat.

Café Stockholm på Norra Stationsgatan – området runt caféet av polisen klassat som ett av Stockholms mest brottsbelastade – stängs, sedan fastighetsägaren köpt ut hyresgästen.

S:t Görans sjukhus blir landets första privata akutsjukhus.

Kungsgatan/Sveavägen är den farligaste korsningen i Stockholm. Hittills i år har 12 personer skadats där. De senaste fem åren har 16 fotgängare dödats och 499 skadats vid övergångsställen i Stockholm, både på obevakade och signalreglerade.

Tio personer insjuknar i dysenteri efter att ha ätit på ett café på Lidingö.

Sedan årsskiftet har det inträffat 538 stopp i tunnelbanan som pågått längre än tio minuter. Gröna linjen värst drabbad. Vanligast anledning till stopp är vagnfel.

Två ungdomar rymmer från ungdomshemmet Hammargården på Ekerö genom att attackera en vårdare med en kastrull och sedan stjäla en av hemmets bilar.

EN SKULDSATT småföretagare skjuts i benet inne på ett gym i Ektorps centrum.

De nya cykelbanorna på Hornsgatan beskrivs som dödsfällor för cyklisterna och för att skapa kaos för bilisterna.

Landstinget räknar med ett underskott på 1, 8 miljarder kronor i år.

Ägaren och tre anställda på en klottersaneringsfirma åtalas för klotter. I förhör har de erkänt att de klottrat för att dryga ut firmans inkomster.

Dennis Cedergren i Jordbro attackeras av sin boaorm. Den biter sig fast över hans ansikte och hans bror och pappa kan inte få bort ormen. När polisen anländer hugger de av ormen med yxa för att få den att släppa taget.

De 21 poliserna i Rejvkommissionen blir kvar till åtminstone utgången av år 2000.

Sven Erik Österberg, pensionerad säljare av Karlssons klister, vinner SM i Snapsvisa med ”Försvårad ankring”. Om man ringer Vin & Spritmuseets telefonsvarare kan man höra honom sjunga den.

ULF STOLT

1950 **Den första tunnelbanelinjen mellan Stockholm och Hökarängen, linje 18, invigs. Arbetet med tunnelbanan inleds 1947 och knutpunkten T-Centralen invigs 1957.**

1972 **Johnny Cash framträder på Österåkeranstalten – den första anstalt utanför USA han spelar på – under sin pågående Europaturné, efter en inbjudan av advokat Olof Arvidsson.**

1847 **De sista svenska slavarna på svenskkolonin Saint Barthelemy friköps av svenska staten. Det rör sig om 523 personer och staten betalar 80 riksdaler per person.**

Ur arkivet: # 290, januari 2022

100 stationer, 7 linjer, över 10 mil räls – vad vi såg och hörde i vagnar, på perronger och i tunnlar när vi åkte hela tunnelbanan, konstnär **Jockum Nordström** skrev dikterna till nya boken ***Året runt*** i huvudet medan han gick hundpromenader och **Age on Stage** vill ta tillvara äldre kroppars rörelser och erfarenhet i dansen. **Dockhumor** har nya karaktärer, **Niko Erfani** debuter med dikten ***Varv***, **Annika Norlin** blandar för första gången sina två sångspråk på skivan ***Mentor*** och nya lag om nedskräpning från 1 januari. Situation Sthlm räddar säljarnas liv. Dessutom Gata fram och tillbaka, På hörnet, Dåtid Sthlm, Briljant, korsord, I gatuplanet, Med egna ord – säljarnas texter från gatan.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om vad som helst

Telefoni

Digital medelålderskris

Att skicka tummen upp-emoji anses som ett pinsamt ålderstecken. Och sex av tio har någon i sin närhet de anser digitalt underpresterande, men bara nio procent anser sig själva vara det.

●

Tusen personer i åldrarna 18-74 tillfrågades i undersökningen.

●

De tio tecken som i fallande ordning påvisar en digital medelålderskris är: Att skriva ut biljetter och bokningsbekräftelser, inte uppdatera telefonen på flera år, föredra dator framför mobilen för digitala ärenden, använda högtalare på offentlig plats, skriva meddelanden med pekfingret, ringa i stället för att skicka sms, ha tangentbordsljud på när man skriver, betala med bankkort i stället för med telefonen, lämna meddelande på telefonsvarare samt ha ett telefonfodral med kortfack.

ISTOCKPHOTO

PÅ HÖRNET

En Stockholmare mitt i steget

HAMPUS ANDREASSON
I HÖRNET AV TIMMERMANSGATAN/KRUKMAKARGATAN.

”På väg att handla lite ost och bröd”

Vad lyssnar du på?

– En podd som heter Flashback forever. De sitter och gräver i gamla trådar på Flashback och talar om dem, det är rätt kul, det är Ina Lundström, Emma Knyckare och ”Scroll-Mia” som hon kallas.

Vart är du på väg?

– Han där i vagnen, Otis, ska sova, vi är på väg att handla lite ost och bröd. Jag är pappaledig, jobbar som elektriker annars. Jag har varit ledig sen april och börjar jobba i januari.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HAMMARBYBUTIKEN

Torsdagen den 22 oktober

Skrapan • Götgatan 78

REAREAR EAREARE REAREAR EAREARE REA!

Åk mer för mindre när månadsbiljetten sänks med 50 %. Nu 530 kr för vuxna och 325 kr rabatterat. Köp i SL-appen.

Gäller from 1 juli och för månadsbiljetter aktiverade senast 1 december 2026. Erbjudandet kan förändras vid justerade politiska beslut om statligt stöd. Läs mer om vilka biljetter det gäller på sl.se/rea